

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง
ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(A participatory action research project to develop the guidelines of prevention from
bullying within the state general education secondary school in 3 southern border
provinces)

มีนาคม 2565

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน
มัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
(Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces)

คณะผู้วิจัย

นายธนภฤติ	บุตรจีน
นายอนุชา	แก้วศรี
นางสาวนัสรีน	สมาแอ
นางสาวดาราลักษณ์	เพชรซ้อน
นางสาวกุลวณีย์	เจะมิง
นางสาววันดาอีญะห์	ดอเลาะ

ได้รับทุนอุดหนุนจากโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนายุวนักวิจัย
เพื่อแก้ไขปัญหาผลกระทบจากความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาเขตปัตตานี

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอนุเคราะห์จากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ที่สนับสนุนการดำเนินงานจัดทำวิจัยเป็นอย่างดีเยี่ยมมาโดยตลอด

นอกจากนี้ คณะผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์อารีลักษณ์ พูลทรัพย์ ที่ได้กรุณาให้ข้อคิด คำแนะนำช่วยเหลือในการแนะแนวทางการจัดทำงานวิจัยที่ถูกต้อง จึงทำให้งานวิจัยดังกล่าวเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี

ทำยนี้ ขอขอบพระคุณทุกท่านที่ให้อำลัใจ ความช่วยเหลือ แนะนำในการทำงานวิจัยจนงานสำเร็จลุล่วงด้วยดี

คณะผู้วิจัย

ชื่อเรื่อง	โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces)
คณะผู้วิจัย	กุลวาณีย์ เจะมิง, ดาราลักษณ์ เพชรช้อน, ธนกฤติ บุตรจีน, นัสรีน สماعيل, วันดาอิฎะห์ ดอเลาะ และ อนุชา แก้วศรี
ที่ปรึกษา	อารีลักษณ์ พูลทรัพย์
คำสำคัญ	เยาวชน การกลั่นแกล้ง สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

บทคัดย่อ

รายงานการวิจัยฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยใช้การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยมีกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 415 คน โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลวิจัยเชิงปริมาณโดยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำแนก และจัดระบบ ตีความ หาข้อสรุปและนำเสนอข้อมูลด้วยการบรรยาย

จากการวิจัยพบว่าส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งและสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในระดับที่ดี และมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งอยู่ในระดับดีเยี่ยม สำหรับการจำแนกพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและปัจจัยที่ถูกนำมาใช้กลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ถูกต้อง สำหรับประสบการณ์การกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่เคยมีพฤติกรรมที่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้ง และเคยพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรงและทางไซเบอร์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สำหรับความรู้สึกเมื่อพบเห็นผู้ถูกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกสงสาร และเมื่อตนเองถูกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกโกรธ โดยปัจจัยที่คิดว่าทำให้ตนถูกลั่นแกล้งส่วนใหญ่คิดว่าเป็นปัจจัยเรื่องรูปร่างหน้าตา สำหรับความถี่ในการพบเห็นการกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่พบเห็นเพียงน้อยกว่าเดือนละครั้ง สำหรับความกังวลต่อการถูกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้สึกค่อนข้างกังวลในด้านแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้ง พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการให้ผู้ปกครอง ครู/อาจารย์ ผู้อำนวยการ ศึกษานิเทศก์ ศึกษานิเทศก์ อธิการบดี และองค์กรพัฒนาเอกชน โดยวิธีที่ส่วนใหญ่เห็นด้วยมากที่สุดในการนำมาใช้ป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ การให้ความรู้ และสร้างจิตสำนึก

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
หลักการและเหตุผล	1
วัตถุประสงค์	2
คำถามวิจัย	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ระเบียบวิธีการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ หรือนิยามศัพท์เฉพาะ	4
2 แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	5
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
3 วิธีการดำเนินการวิจัย	17
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	19
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
การเก็บรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	20
4 ผลการดำเนินวิจัย	23
การอภิปรายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง	23
อภิปรายผลจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม	24
อภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ทำการศึกษา	35
ผลการวิจัยข้อมูลเชิงคุณภาพ	62
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	74

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 3.1.	แสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย	17
ตารางที่ 3.2.	แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามโรงเรียนที่ศึกษา	18
ตารางที่ 4.1.1.	แสดงปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณจากการตอบแบบสอบถาม	23
ตารางที่ 4.1.2.	แสดงระดับความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้ง	23
ตารางที่ 4.2.1.	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อสาเหตุ ที่ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้ง	24
ตารางที่ 4.2.2.	แสดงทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม	25
ตารางที่ 4.2.3.	แสดงจำนวน และร้อยละ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ตอบ แบบสอบถามเห็นว่าเป็นการกลั่นแกล้ง	25
ตารางที่ 4.2.4.	แสดงจำนวน และร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้ง	26
ตารางที่ 4.2.5.	แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้สึกต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง	27
ตารางที่ 4.2.6.	แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้สึกเมื่อตนเองตกเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง	27
ตารางที่ 4.2.7.	แสดงจำนวน และร้อยละของความคิดเห็นว่าปัจจัยใดที่ทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง	28
ตารางที่ 4.2.8.	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความกังวล ต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกกลั่นแกล้ง	28
ตารางที่ 4.2.9	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้ง ของผู้ตอบแบบสอบถาม	29
ตารางที่ 4.2.10	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์การเห็นหรือ ได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง	29
ตารางที่ 4.2.11.	ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ของการเห็นหรือ ได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	30
ตารางที่ 4.2.12	แสดงจำนวนและ ร้อยละของความถี่ของการพบเห็นการกลั่นแกล้ง ต่อเยาวชนในโรงเรียนที่ไม่ใช่ตนเอง	30
ตารางที่ 4.2.13.	แสดงจำนวน และร้อยละของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม	31
ตารางที่ 4.2.14.	แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียน	31
ตารางที่ 4.2.15.	แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม หลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียน	32

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.2.16. ตารางค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็น ต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	33
ตารางที่ 4.2.17. แสดงจำนวนและ ร้อยละความคิดเห็นต่อมาตรการที่สามารถป้องกัน ปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียน	34
ตารางที่ 4.3.1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง	35
ตารางที่ 4.3.2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกระทำที่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง	36
ตารางที่ 4.3.3. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง	37
ตารางที่ 4.3.4. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง	38
ตารางที่ 4.3.5. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง	39
ตารางที่ 4.3.6. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้ง	40
ตารางที่ 4.3.7. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์ที่พบเห็นผู้กลั่นแกล้งทางตรง	41
ตารางที่ 4.3.8. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง	42
ตารางที่ 4.3.9. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ทั้งต่อตนเองและเยาวชนในโรงเรียนผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ	43
ตารางที่ 4.3.10. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา ตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมเมื่อพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	44
ตารางที่ 4.3.11. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อพบเห็นเยาวชนในโรงเรียนถูกกลั่นแกล้ง	45
ตารางที่ 4.3.12. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความถี่ในการพบการกลั่นแกล้ง	45

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.3.13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อตนเองถูกกลั่นแกล้ง	46
ตารางที่ 4.3.14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ทำให้ตนถูกกลั่นแกล้ง	46
ตารางที่ 4.3.15. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการกลั่นแกล้ง	47
ตารางที่ 4.3.16. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	47
ตารางที่ 4.3.17. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา กับตัวแปรตามเรื่องความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาท ในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	48
ตารางที่ 4.3.18. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกระทำที่เป็นการกลั่นแกล้ง	49
ตารางที่ 4.3.19. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง ตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้ง	50
ตารางที่ 4.3.20. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้ง	51
ตารางที่ 4.3.21. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง	52
ตารางที่ 4.3.22. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง	53
ตารางที่ 4.3.23. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง	54
ตารางที่ 4.3.24. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง	55
ตารางที่ 4.3.25. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	56

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
ตารางที่ 4.3.26. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	57
ตารางที่ 4.3.27. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกต่อผู้ถูกกลั่นแกล้ง	58
ตารางที่ 4.3.28. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความถี่ในการพบเห็นการกลั่นแกล้ง	58
ตารางที่ 4.3.29. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกหลังจากการถูกกลั่นแกล้ง	59
ตารางที่ 4.3.30. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง	59
ตารางที่ 4.3.31. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการถูกกลั่นแกล้ง	60
ตารางที่ 4.3.32. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	60
ตารางที่ 4.3.33. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	61

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

การกลั่นแกล้ง (Bully) คือการให้ร้าย ยั่วแหย่ เยาะเย้ย นินทา ทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดทางกายและใจ หรืออื่นๆ ที่เป็นการกระทำด้านลบซึ่งส่งผลกระทบต่อจิตใจ อาจเกิดขึ้นเพียงเพื่อความสนุกสนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเพื่อนที่มักมองกันเป็นเรื่องธรรมดา แต่หากการกระทำนั้นส่งผลให้อีกฝ่ายหนึ่งไม่ได้มีอารมณ์ร่วม หรือรู้สึกสนุกด้วยจนรู้สึกถูกคุกคามส่งผลให้สุขภาพจิตเสียก็จะกลายเป็นการกลั่นแกล้ง (IHLcares, 2563) ปัจจุบันการกลั่นแกล้งเกิดในประเทศไทยในทุกช่วงอายุและทุกสังคมจนถูกจัดอันดับจากสถิติของกรมสุขภาพจิตเกี่ยวกับปัญหาการกลั่นแกล้งของเด็กไทยว่าเป็นประเทศที่มีการกลั่นแกล้งเป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากญี่ปุ่น นอกจากนี้จากการศึกษาของเครือข่ายนักกฎหมายเพื่อเด็กและเยาวชนที่ได้ลงพื้นที่สำรวจความคิดเห็นเรื่อง การกลั่นแกล้ง ความรุนแรงในสถานศึกษาจากเยาวชน 15 โรงเรียน จำนวน 1,500 คน พบว่า ปรากฏการกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งทางจิตใจ และการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ภายในสถานศึกษา (กรมสุขภาพจิต, 2563)

การกลั่นแกล้งเกิดขึ้นได้จากหลายสาเหตุ ได้แก่ (1) เคยเป็นผู้ถูกกระทำมาก่อนจึงระบายความโกรธแค้นเป็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งผู้อื่น (2) ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น กระทำการกลั่นแกล้งเพื่อย้ำให้อีกฝ่ายรู้ว่าไม่อาจเทียบเขาได้ (3) ต้องการเรียกร้องความสนใจ เพราะแท้จริงแล้วเป็นคนโดดเดี่ยว ไม่มีใครสนใจ รู้สึกอิจฉา โกรธแค้น และ (4) ต้องการเหยียดคนที่แตกต่างจากตัวเองเพียงเพราะอีกฝ่ายแตกต่าง ซึ่งอาจเป็นเชื้อชาติ สีผิว ความพิการ หรือเพศ โดยเริ่มจากการล้อเลียนไปเรื่อย ๆ จนเปลี่ยนไปเป็นการกลั่นแกล้ง หรือการปฏิบัติที่ไม่เท่าเทียมต่อผู้อื่น ทำเหมือนกับว่าคนที่มีความแตกต่างไม่ใช่คน เป็นต้น (bookplus, ม.ป.ป.)

ในประเทศไทยการกลั่นแกล้งปรากฏให้เห็นอยู่เสมอและมากขึ้นเรื่อย ๆ เนื่องจากปัญหาการกลั่นแกล้งในสังคมไทยนั้นถูกทำให้กลายเป็นเรื่องปกติในอดีต ความชินชาต่อปัญหาการกลั่นแกล้งในสังคมเพราะเห็นเป็นเรื่องตลกขำขันทำเพื่อสนุกสนาน ประกอบกับปัจจุบันเกิดความรู้และให้ความสำคัญต่อปัญหาดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ การกลั่นแกล้งก่อให้เกิดผลกระทบต่อทั้งผู้ถูกลั่นแกล้ง ผู้กลั่นแกล้ง และสังคม เกียรติภูมิ วงศ์รจิต (2562) กล่าวว่า การกลั่นแกล้งในโรงเรียนเป็นจุดเริ่มต้นและปลูกฝังเยาวชนเรื่องความรุนแรงซึ่งมีผลกระทบต่ออารมณ์จิตใจและร่างกาย เยาวชนที่ถูกกลั่นแกล้งมักเกิดอาการเครียด ซึมเศร้า และหากถูกกดดันรุนแรงอาจนำไปสู่การทำร้ายคนอื่นเพื่อแก้แค้น ส่วนนักเรียนที่รังแกคนอื่น เมื่อทำบ่อยครั้งก็จะกลายเป็นความเคยชิน มีปัญหาในเรื่องความก้าวร้าว ความรุนแรงต่อผู้อื่น ใช้ความรุนแรงแก้ปัญหา เป็นอันธพาลหรืออาชญากรได้ ธาณี ชัยวัฒน์ (2563) ได้กล่าวเกี่ยวกับผลของการกลั่นแกล้งของผู้กระทำไว้ว่าถ้าเริ่มต้นกลั่นแกล้งตั้งแต่เด็กเมื่อเติบโตขึ้นและไม่สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของตนเองได้ก็จะติดนิสัยการละเมิดสิทธิของผู้อื่น

การกลั่นแกล้งเป็นปัญหาที่จะต้องมีการป้องกันและแก้ไขเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสังคมโดยอาศัยกระบวนการที่เหมาะสม และความร่วมมือจากหน่วยงานสังคมที่ส่งอิทธิพลต่อเด็กและเยาวชนในการปรับพฤติกรรม เปลี่ยนมุมมองต่อการกลั่นแกล้งรังแกกันอย่างยั่งยืน ทั้งนี้การจะแก้ไขและป้องกันปัญหาการรังแกกันควรเริ่มกระทำตั้งแต่ครอบครัวซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมพฤติกรรม ร่วมกับการดูแลส่งเสริมจากโรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ในการใช้ชีวิต และเรียนรู้สิ่งต่างๆ ร่วมกับผู้อื่นในสังคม และชุมชนซึ่งต้องร่วมกันสอดส่องดูแล ตักเตือนเมื่อพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง (กนกวรรณ สุภาราย, 2563)

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายเป็นอย่างมากไม่ว่าจะเป็นความหลากหลายทางศาสนา ภาษา วัฒนธรรม เชื้อชาติ เป็นต้น จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นจะเห็นได้ว่าสาเหตุหนึ่งของการกลั่นแกล้ง คือ การไม่ยอมรับความหลากหลาย (bookplus, ม.ป.ป.) ซึ่งปัญหาการไม่ยอมรับความหลากหลายนี้เองที่ก่อให้เกิดปัญหาความไม่สงบในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งส่งผลมายังเยาวชนซึ่งได้รับการกล่อมเกลาจากสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่แล้วอาจนำมาเป็นสาเหตุในการกลั่นแกล้งได้ และการที่การกลั่นแกล้งมักเกิดขึ้นในเยาวชนชั้นมัธยมศึกษา ทำให้คณะผู้วิจัยคาดว่าปัญหาการกลั่นแกล้งนี้จะปรากฏในโรงเรียนในจังหวัดชายแดนภาคใต้เช่นเดียวกัน จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนสามัญจังหวัดชายแดนภาคใต้ของเยาวชนชั้นมัธยมศึกษาเพื่อให้ได้ทราบถึงสภาพปัญหาและสภาวะการณ์ของการกลั่นแกล้งดังกล่าว เพื่อนำไปสู่การแสวงหาแนวทางและนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1. เพื่อศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 2.2. เพื่อศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

3. คำถามวิจัย

1. ลักษณะหรือรูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร
- 2.แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร

4. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1. ได้ทราบรูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
- 4.2. สถานศึกษาสามารถนำผลจากการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

5. ระเบียบวิธีการวิจัย

ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้การสัมภาษณ์แบบกลุ่ม (group interview) กับผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรครู และผู้นำกิจกรรมนักเรียน และระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณจะทำการทำแบบสอบถามสำรวจข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในโรงเรียนสามัญ ได้แก่ โรงเรียนสตรียะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา, โรงเรียนสุโข-ลก อำเภอสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส และโรงเรียนเบญจมาชูทิต จังหวัดปัตตานี อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี

6. ขอบเขตการวิจัย

6.1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

6.2. ขอบเขตด้านประชากร

ศึกษากลุ่มประชากรจากโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาของรัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนสตรียะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา, โรงเรียนสุโข-ลก อำเภอสุโข-ลก จังหวัดนราธิวาส และโรงเรียนเบญจมาชูทิต จังหวัดปัตตานี อำเภอเมือง จังหวัดปัตตานี เนื่องจากเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ประกอบด้วยและได้รับความนิยมในการศึกษาซึ่งนำมาสู่การมีนักเรียนที่มีความแตกต่างหลากหลายเป็นจำนวนมากที่อาจก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งในโรงเรียนดังกล่าวมากกว่าโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่อื่น ๆ

6.2.1. ขอบเขตประชากรในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ศึกษากลุ่มประชากรจำนวนทั้งหมด 4,794 คน จากโรงเรียนสตรียะลา จำนวน 1,191 คน โรงเรียนสุโข-ลก จำนวน 1,504 คน และโรงเรียนเบญจมาชูทิต จังหวัดปัตตานี จำนวน 2,099 คน โดยมีขอบเขตของกลุ่มตัวอย่างโดยคำนวณด้วยสูตร Yamane' จำนวน 396 คนแบ่งเป็นจากโรงเรียนสตรียะลา จำนวน 99 คน โรงเรียนสุโข-ลก จำนวน 124 คน และโรงเรียนเบญจมาชูทิต จังหวัดปัตตานี จำนวน 173 คน โดยรับสมัครด้วยความสมัครใจของผู้เข้าร่วมผ่านการชักชวนผ่านโรงเรียนที่ทำการวิจัย

6.2.2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลหลักในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

(1) ผู้นำกิจกรรมนักเรียน เนื่องจากผู้นำกิจกรรมนักเรียนมีบทบาทในสถานศึกษามากกว่านักเรียนทั่วไป คณะผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนกลุ่มนี้อาจมีมุมมองที่กว้างขวางกว่านักเรียนทั่วไป และอาจสามารถแสดงให้เห็นถึงปัญหาการกลั่นแกล้งและแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนได้มากกว่านักเรียนทั่วไป โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของผู้นำกิจกรรมนักเรียนจากทั้ง 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

(2) บุคลากรครู เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และสัมผัสกับปัญหาของนักเรียนมากที่สุด อีกทั้งยังสามารถเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนได้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าครูอาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และยังมีแนวทางในการป้องกันปัญหาจากการกลั่นแกล้งที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของบุคลากรครูจากทั้ง 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

(3) ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวข้องโดยตรงต่อการดำเนินนโยบายในโรงเรียนซึ่งคณะผู้วิจัยเห็นว่าอาจจะมีความรู้และความสามารถมากพอที่จะสามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนได้

7. นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ หรือนิยามศัพท์เฉพาะ

เยาวชน (Youth) คือ บุคคลซึ่งมีอายุตั้งแต่ 15 – 24 ปี

การกลั่นแกล้ง (Bullying) คือ การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจของอีกบุคคลที่อ่อนแอหรือมีอำนาจน้อยกว่า โดยมีแรงจูงใจมาจากความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา รสนิยมทางเพศ เชื้อชาติ เป็นต้น หรือความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การกลั่นแกล้งทางตรง ซึ่งปรากฏในรูปแบบของการกระทำหรือการใช้คำพูดต่อผู้ถูกกระทำโดยตรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ เช่น การทำร้ายร่างกาย ทำลายสิ่งของ ใส่ร้ายป้ายสี นินทาว่าร้าย เป็นต้น และ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying) ซึ่งปรากฏในรูปแบบของถ้อยคำ ข้อมูล รูปภาพ วิดีโอ เป็นต้น โดยกระทำต่อผู้ถูกกระทำโดยมีโลกออนไลน์เป็นสื่อกลางในการกระทำซึ่งสามารถแผ่ขยายไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง โดยอาจรุนแรงกว่าการกลั่นแกล้งทางกายภาพและจะส่งผลกระทบต่อจิตใจเป็นหลัก

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1.1. ความหมายและประเภทของการกลั่นแกล้ง

ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ และอุนิษา เลิศโตมรสกุล (2562) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งว่า สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

(1) การกลั่นแกล้งทางร่างกาย (Physical bullying) เป็นรูปแบบการกลั่นแกล้งที่ชัดเจน ไม่ว่าจะปรากฏในรูปแบบความรุนแรงโดยตรงต่อร่างกาย เช่น ตะ ตี ต่อย เป็นต้น หรือรูปแบบที่ส่งผลทางอ้อม หรือที่ส่งผลไม่โดยตรงต่อร่างกาย เช่น ทำลายข้าวของ เป็นต้น

(2) การกลั่นแกล้งทางวาจา (Verbal bullying) การกลั่นแกล้งทางวาจา เป็นรูปแบบที่พบเห็นได้บ่อยที่สุดในโรงเรียน และก่อให้เกิดความเจ็บปวดต่อเหยื่อ ถึงแม้จะเกิดขึ้นกับทั้งเพศชายและเพศหญิง แต่ก็มีผลกับเพศหญิงมากกว่าเนื่องจากความอ่อนไหวทางอารมณ์ นอกจากนี้ยังรวมถึง การใช้คำพูดในการวิพากษ์วิจารณ์ผู้อื่น ทำให้เกิดขาลือลือ นินทา หรือปล่อยข้อมูลที่ไม่น่าเป็นจริงของผู้อื่นไปสู่ผู้อื่น หรือกลุ่มนักเรียน โดยมีความต้องการที่จะทำให้เหยื่อเจ็บปวด ควบคุม หรือโจมตีอัตลักษณ์ของเหยื่อ ไม่ว่าจะป็น รูปร่างหน้าตา สถานะทางครอบครัว เชื้อชาติ เป็นต้น

(3) การกลั่นแกล้งทางสังคมหรืออารมณ์ (Social/ Emotional Bullying) ใช้สังคมหรือกลุ่มมาเป็นแรงกดดัน และกีดกันบุคคลที่ตกเป็นเหยื่อออกจากกลุ่ม นอกจากจะทำให้บุคคลคนนั้นไม่มีที่ยืนในกลุ่มเพื่อนหรือสังคมแล้ว ยังส่งผลให้เกิดความเสียใจ หรือรู้สึกเจ็บปวด โดยการกลั่นแกล้งในรูปแบบนี้ ไม่จำเป็นต้องใช้ความรุนแรงทางตรงใด ๆ ในการก่อให้เกิดผลกระทบกับเหยื่อ เพียงแค่การเมินเฉย หรือมองข้ามการมีตัวตนในสังคมของเหยื่อ ไม่มีปฏิสัมพันธ์ด้วย เมินเฉย ไม่ให้ความร่วมมือ หรือปฏิเสธการเข้าร่วมกลุ่ม หรือร่วมกิจกรรม ก็สามารถก่อให้เกิดความรู้สึกเสียใจ เจ็บปวดแก่เหยื่อได้

(4) การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) คือการรังแกผู้อื่นผ่านทางโลกออนไลน์ ผ่านข้อความต่าง ๆ ที่ส่งผ่านโทรศัพท์มือถือ หรือคอมพิวเตอร์ โดยผู้กระทำอาจเป็นเพื่อนร่วมห้องเรียน คนรู้จักในอินเทอร์เน็ต หรือแม้กระทั่งบุคคลนิรนามออนไลน์ ในขณะที่ผู้กลั่นแกล้งมักจะรู้จักเหยื่อที่ถูกกลั่นแกล้ง แต่ผู้ถูกกลั่นแกล้งจะไม่รู้ว่าผู้กลั่นแกล้งตนเป็นใคร โดยการรังแกในโลกออนไลน์เกิดขึ้นได้หลายรูปแบบ เช่น การด่าทอ, กล่าวหา, ใช้ถ้อยคำเสียดสี ต่อว่าผู้อื่นโดยเป็นการรังแกที่เจาะจงบุคคลที่เป็นเป้าหมายในการกลั่นแกล้ง และมักมีการรังแกที่ต่อเนื่อง ไม่ใช่เกิดขึ้นเพียงครั้งเดียว โดยผู้รังแกไม่ได้เผชิญหน้ากับเหยื่อที่เป็นเป้าหมายโดยซึ่งหน้า อีกทั้งยังสามารถเกิดขึ้นได้ตลอด 24 ชั่วโมง

เขมิกา เขมะกนก สุนานาวา, วีระศักดิ์ ชลไชยะ และ จริญญา ทะรักษา (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่าการกลั่นแกล้งเป็นพฤติกรรมก้าวร้าวรูปแบบหนึ่ง ที่ผู้รังแกตั้งใจจะทำให้ผู้ถูกรังแกเกิดความเจ็บปวด หรือรู้สึกไม่สบายทั้งทางร่างกาย

หรือจิตใจ มีลักษณะที่สำคัญ คือ ผู้รังแกจะมีอำนาจที่เหนือกว่าผู้ถูกรังแกอย่างชัดเจน และเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดซ้ำได้อีก โดยได้แบ่งการกลั่นแกล้งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

(1) การรังแกแบบดั้งเดิม (traditional bullying) ซึ่งสามารถแบ่งออกเป็นสองประเภท ได้แก่ 1) การกลั่นแกล้งโดยตรง (Direct bullying) คือ การกลั่นแกล้งต่อหน้าอย่างชัดเจนและเปิดเผย ได้แก่ การกลั่นแกล้งทางร่างกาย และงการกลั่นแกล้งด้วยวาจา และ 2) การกลั่นแกล้งทางอ้อม (Indirect bullying) คือ การกลั่นแกล้งทางสังคมหรือความสัมพันธ์ เช่น การกีดกัน เพิกเฉย พุดลับหลัง เป็นต้น

(2) การกลั่นแกล้งในโลกไซเบอร์ (Cyberbullying) คือ การกลั่นแกล้งรูปแบบใหม่ที่กระทำผ่านโลกไซเบอร์หรือโลกออนไลน์ที่แพร่หลายและกระจายได้อย่างรวดเร็วและหาผู้กระทำยาก เช่น การปล่อยข่าวลือ ใสร้ายป้ายสี แชร์ข้อมูลหรือภาพที่ทำให้เกิดความเสียหาย เป็นต้น

วชิระพันธ์ ทองสินธุ์, กนกภรณ์ผ่อง สุวรรณ, คมเดช อินทรวารี, จารุวัฒน์ คงด้วง, วันเฉลิม ศรีอินทร์, สิทธิกร จูตเดช และสมิทร จันทรศร (ม.ป.ป.) ได้กล่าวว่า การกลั่นแกล้ง คือ พฤติกรรมก้าวร้าวที่สามารถพัฒนาไปสู่ความรุนแรงได้อีกหลายรูปแบบโดยเป็นปัญหาที่น่าวิตกกังวลและจะส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต สภาพจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก และร่างกาย

Ken Rigby (2003) ได้กล่าวว่า การกลั่นแกล้งเป็นการใช้อำนาจกดขี่บุคคลอื่นเพื่อสร้างการครอบงำทางสังคม โดยในช่วงต้นมักจะเป็นการกลั่นแกล้งทางกายภาพ เช่น การทำร้ายผู้อื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่มีอำนาจน้อยกว่าตนเอง แต่เมื่อมีการพัฒนาขึ้นพวกเขาจะเปลี่ยนการกลั่นแกล้งไปเป็นรูปแบบการกลั่นแกล้งทางวาจาและการกลั่นแกล้งทางอ้อมมากกว่ารูปแบบทางกายภาพ แต่เมื่อโตขึ้นการกลั่นแกล้งจะค่อย ๆ ปรากฏให้เห็นน้อยลงเรื่อย ๆ โดยการกลั่นแกล้งเป็นผลมาจากสังคมที่มีการแบ่งแยกทางสังคม โดยทั่วไปแล้วจะเน้นที่ความแตกต่างซึ่งมีพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม เพศ เชื้อชาติหรือชาติพันธุ์ และชนชั้นทางสังคม

เกษตรชัย และหิม (2556) ได้กล่าวว่า พฤติกรรมการกลั่นแกล้งเป็นการกระทำที่แสดงออกต่อบุคคลอื่นให้ได้รับความเดือดร้อนทั้งทางร่างกายและจิตใจด้วยการใช้กำลังหรือวาจาที่ไม่เหมาะสม หรือเป็นการแสดงออกถึงการกระทำที่ละเมิดสิทธิบุคคลทั้งทางร่างกาย วาจา และจิตใจ โดยการบังคับขู่เข็ญ คุกคาม ทุบตี จำกัดกีดกัน เสรีภาพ ซึ่งทำให้ผู้อื่นไม่พอใจหรือเจ็บปวดทางกาย อารมณ์ และจิตใจไม่ว่าจะเจตนาหรือไม่ โดยสาเหตุมาจากการพันธุกรรมและความบกพร่องทางร่างกาย หรือความต้องการทางสังคมหรือความสำเร็จ ความต้องการความรักและการยอมรับ การเรียกร้องความสนใจ บุคลิกภาพส่วนบุคคล การเรียนรู้และการเลียนแบบ นอกจากนี้ยังมีสาเหตุมาจากสภาพแวดล้อมทางบ้านและโรงเรียนรวมถึงการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง

สรุป การกลั่นแกล้ง (Bullying) คือ การกระทำของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่แข็งแกร่งหรือมีอำนาจมากกว่าที่ส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจของอีกบุคคลที่อ่อนแอหรือมีอำนาจน้อยกว่า โดยมีแรงจูงใจจากความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น ภาษา รสนิยมทางเพศ เชื้อชาติ เป็นต้น หรือความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (1) การกลั่นแกล้งทางตรง (Original bullying) ซึ่งปรากฏในรูปแบบของการกระทำหรือการใช้คำพูดต่อผู้ถูกรังแกโดยตรง ซึ่งส่งผลกระทบต่อร่างกายหรือจิตใจ เช่น การทำร้ายร่างกาย ทำลายสิ่งของ ใสร้าย

ป้ายสี นินทาว่าร้าย เป็นต้น และ (2) การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ (Cyberbullying) ซึ่งปรากฏในรูปแบบของถ้อยคำ ข้อมูล รูปภาพ วิดีโอ เป็นต้น โดยกระทำต่อผู้ถูกระทำได้มีโลกออนไลน์เป็นสื่อกลางในการกระทำซึ่งสามารถแผ่ขยายไปได้อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง โดยอาจรุนแรงกว่าการกลั่นแกล้งทางกายภาพและจะส่งผลกระทบต่อจิตใจเป็นหลัก

1.2. การป้องกันการกลั่นแกล้ง

กนกวรรณ สุภาราญ (2563) ได้กล่าวถึงการป้องกันการกลั่นแกล้งว่า ควรมุ่งเน้นเรื่องการเห็นอกเห็นใจ การเคารพในความรู้สึก และร่างกายผู้อื่นให้มากยิ่งขึ้น อาศัยกระบวนการที่เหมาะสม และความร่วมมือร่วมใจจากหน่วยงานสังคมที่ส่งอิทธิพลต่อเด็ก และเยาวชนในการปรับพฤติกรรม เปลี่ยนมุมมองต่อการกลั่นแกล้งรังแกกัน อย่างยั่งยืน โดยเริ่มกระทำตั้งแต่ครอบครัว สอดคล้องกับการดูแลส่งเสริมจากโรงเรียน และการจัดสภาพแวดล้อมของชุมชน ดังนี้

(1) ครอบครัว ซึ่งสำคัญที่สุดต่อการป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งกันในกลุ่มเด็กและเยาวชน เนื่องจากครอบครัวคือ จุดเริ่มต้นของการหล่อหลอมพฤติกรรมต่าง ๆ ของเด็กให้เติบโตขึ้นมาเป็นคนลักษณะแบบใดแบบหนึ่ง โดยจากงานวิจัยพบว่าเด็กส่วนใหญ่ที่มีพฤติกรรมกลั่นแกล้งผู้อื่นมักเติบโตมาในครอบครัวที่พ่อแม่เลี้ยงดูอย่างเข้มงวด ทะเลาะเบาะแว้ง ใช้กำลังและความรุนแรงในการแก้ปัญหา ส่งผลให้เด็กเกิดพฤติกรรมเลียนแบบ อีกทั้งใช้การกลั่นแกล้งในการสร้างอำนาจ และการยอมรับในกลุ่มเพื่อนฝูง นำไปสู่พฤติกรรมเสี่ยงต่อการประพฤตินทางที่ไม่ดีตามมาอีกหลายประการ

(2) โรงเรียน ซึ่งเป็นสถานที่ที่เด็กมาใช้ชีวิต และเรียนรู้ร่วมกัน การเรียนรู้และปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยดีย่อมเป็นเรื่องที่ต้องอาศัยเวลา บทบาทของครูและบริบทแวดล้อมในโรงเรียนจึงมีส่วนสำคัญต่อกระบวนการอยู่ร่วมกันของเด็ก ไม่เพียงถ่ายทอดความรู้วิชาการแต่ต้องให้เรียนรู้ที่จะปฏิบัติตนอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมอีกด้วย

(3) ชุมชน ซึ่งจะต้องเป็นหูเป็นตา ช่วยกันสอดส่อง รายงานและตักเตือนเมื่อพบเห็นพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งจัดสภาพแวดล้อมของชุมชนแหล่งที่อยู่เพื่อลดโอกาสการใช้สถานที่เป็นที่รวมตัวทำสิ่งที่ไม่เหมาะสม หากคนในชุมชนไม่เพิกเฉยต่อพฤติกรรมสุ่มเสี่ยง และตระหนักถึงความรุนแรงของปัญหาการรังแกต่อพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนในพื้นที่ ซึ่งบางส่วนก็อาจกระทบมาถึงลูกหลานของตน การร่วมมือร่วมใจกันจึงเป็นแนวทางที่ทำได้โดยง่ายและช่วยลดโอกาสเกิดพฤติกรรมการรังแกในกลุ่มเด็กและเยาวชนอีกทางหนึ่ง

แนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในต่างประเทศ

ไม่ได้มีเพียงเยาวชนไทยเท่านั้นที่ต้องเผชิญกับปัญหาการกลั่นแกล้ง แต่ปัญหาดังกล่าวเป็นประเด็นใหญ่ของโลก ผลสำรวจเมื่อปี 2016 ของยูนิเซฟพบว่าเยาวชนกว่า 2 ใน 3 จากกลุ่มตัวอย่าง 100,000 คน ใน 18 ประเทศเคยถูกกลั่นแกล้ง ซึ่งส่งผลให้เกิดอาการวิตกกังวล ซึมเศร้าและไม่ชอบเข้าสังคม และส่งผลกระทบต่อพัฒนาการของเยาวชนในที่สุด (workpoint TODAY, 2561)

- **ฟินแลนด์**

ฟินแลนด์ใช้แผนงานที่เรียกว่า KiVa ซึ่งเป็นแผนงานต่อต้านการกลั่นแกล้งที่กระทรวงศึกษาธิการและวัฒนธรรมฟินแลนด์ร่วมมือกับมหาวิทยาลัย Turku พัฒนาขึ้น โดยบังคับใช้ในโรงเรียนรัฐ 95% ทั่วประเทศตั้งแต่ปี 2009 เป็นต้นมา แผนงานนี้ไม่ได้ระบุแค่หน้าที่ของครู แต่นักเรียนเองต้องรู้ด้วยว่าถ้าเจอคนถูกรังแกจะต้องปฏิบัติอย่างไร โดยต้องแสดงท่าทีเข้าข้างคนถูกรังแกและต้องรายงานเรื่องนี้ให้ผู้ใหญ่ได้รับทราบ เยาวชนที่รังแกคนอื่นจะไม่ได้รับการลงโทษแต่จะถูกเย้ยหยัน ซึ่งแนวทางการปฏิบัติยังครอบคลุมไปถึงผู้ปกครองผ่านเว็บไซต์และช่องทางการศึกษาที่ผู้ปกครองสามารถเข้าถึงได้ตลอดเวลา

แผนงานนี้ใช้วิธีการสอนผ่านบทเรียน เกมคอมพิวเตอร์เพื่อส่งเสริมให้เด็กทั่วไปคิดเห็นอกเห็นใจเด็กที่ถูกรังแก โดยมีการบรรจุเรื่องนี้ในหลักสูตรถึง 20 ชั่วโมงต่อภาคการศึกษา แผนงานแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ การป้องกันการรังแก การดูแลเด็กเป็นรายกรณี และการเฝ้าติดตามความเปลี่ยนแปลงและการตอบรับจากโรงเรียน และ หลังมีการบังคับใช้นโยบายนี้ก็พบว่ากรังแกในโรงเรียนลดลงทั่วประเทศ นอกจากนี้ยังสามารถลดความเครียดและอาการซึมเศร้าในหมู่นักเรียนอีกด้วย ทั้งนี้ การที่ฟินแลนด์สามารถส่งนโยบายนี้จากบนลงล่างได้สำเร็จ เป็นเพราะโรงเรียนและนักเรียนฟินแลนด์มีความใกล้ชิดกันทั้งในด้านคุณภาพการศึกษา เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม การที่นักเรียนมีความแตกต่างกันในด้านเหล่านี้้น้อยมากก็ทำให้การลดการถูกรังแกเป็นเรื่องง่าย

- **นอร์เวย์**

ประเทศนอร์เวย์ใช้แผนที่เรียกว่า Olweus ซึ่งเป็นแนวทางที่นำไปสู่การลดและป้องกันการกลั่นแกล้งที่ใช้ป้องกันเยาวชนระดับชั้นประถมศึกษาไปถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในนอร์เวย์และสวีเดนมาตั้งแต่ปี 2001 แผนป้องกันนี้กำหนดเป้าหมายอย่างเป็นรูปธรรม โดยกำหนดให้ในระดับโรงเรียนต้องมีคณะกรรมการป้องกันการกลั่นแกล้ง คณะกรรมการที่มีครู ผู้ปกครอง และชุมชน ทำหน้าที่ในการดำเนินนโยบายและฝึกหัดครูให้รับมือกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้ ต้องมีการออกกฎโรงเรียนเพื่อต่อต้านการกลั่นแกล้ง โดยผู้ปกครองและชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ส่วนในระดับห้องเรียนต้องมีการบังคับใช้กฎหมายห้ามกลั่นแกล้งกัน มีการประชุมนักเรียนและผู้ปกครองในเรื่องนี้อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้แนวทางนี้ยังได้ลงลึกถึงระดับบุคคล โดยให้ครูดูแลกิจกรรมต่าง ๆ ของนักเรียนอย่างทั่วถึง เมื่อมีการกลั่นแกล้งเกิดขึ้นต้องมีครูในจุดนั้นทันที หลังจากนั้นกำหนดให้มีการพูดคุยกันระหว่างนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ และเรียกพบผู้ปกครอง หลังจากนั้นก็มีกรมุ่งดูแลเพื่อเปลี่ยนพฤติกรรมของเยาวชนที่เกี่ยวข้อง ปัจจุบันแผนการป้องกันการกลั่นแกล้งของนอร์เวย์ได้รับความนิยมในประเทศอื่น ๆ ทั้งในแคนาดา โครเอเชีย อังกฤษ เยอรมัน ไชแลนด์ สวีเดน และสหรัฐอเมริกา

- สหราชอาณาจักร

สหราชอาณาจักรแก้ปัญหานี้ด้วยการออกกฎหมายให้โรงเรียนรัฐทุกโรงเรียนต้องมีนโยบายต่อต้านการกลั่นแกล้งกัน โดยกฎหมายนี้บังคับใช้ในประเทศอังกฤษ เวลส์และไอร์แลนด์เหนือ และสนับสนุนให้มีการใช้ในสกอตแลนด์ กฎหมายฉบับนี้บังคับให้โรงเรียนต้องกำหนดค่านิยมของการกลั่นแกล้งอย่างชัดเจน แล้วต้องกำหนดขั้นตอนว่าต้องทำอะไรก่อนหลังหากเกิดปัญหาขึ้น ตลอดจนต้องมีมาตรการจัดการที่เหมาะสมโดยลงรายละเอียด ทั้งนี้ทุกโรงเรียนจะถูกตรวจสอบจากสำนักงานมาตรฐานการศึกษา หรือ Ofsted อีกครั้งหนึ่งว่าได้ดำเนินนโยบายจริงหรือไม่

งานวิจัยของ ฟราน ทอมป์สัน ชี้ว่าด้วยนโยบายที่เปิดกว้างทำให้โรงเรียนอังกฤษมีมาตรการรับมือปัญหาการกลั่นแกล้งกันในหมู่เด็กจำนวนมาก ตั้งแต่การป้องกันการขอความร่วมมือจากเพื่อนนักเรียน มาตรการเชิงรุกอย่างการบรรจุกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันในหลักสูตร หรือวิธีใหม่ ๆ อย่างการฝึกให้เด็กกล้าพูดและปกป้องตัวเอง โดยทอมป์สันบอกว่าการกำหนดกฎหมายปลายเปิดแบบนี้เป็นสิ่งที่ดีเพราะโรงเรียนและนักเรียนในอังกฤษมีหลากหลาย ทำให้การบังคับใช้มาตรการจากส่วนกลางอาจไม่ครอบคลุม

- สหรัฐอเมริกา

แม้จะไม่มีกฎหมายบังคับเรื่องการกลั่นแกล้งครอบคลุมทั้งประเทศ แต่ 50 รัฐทั่วประเทศก็ออกกฎหมายต่อต้านการกลั่นแกล้ง โดยมีความรุนแรงแตกต่างกันไปตามกฎหมายของแต่ละรัฐ และมีเพียง 5 รัฐเท่านั้นที่ไม่มีมาตรการลงโทษผู้รังแกผู้อื่น ในบางรัฐถือว่าอาการกลั่นแกล้งเป็นการทำผิดกฎหมายและสามารถให้ตำรวจดำเนินการได้ เช่น กฎหมายของรัฐแมสซาชูเซตส์ระบุว่าครูต้องแจ้งตำรวจหากสิ่งที่เด็กกระทำเพื่อกลั่นแกล้งอาจถูกนับว่าเป็นอาชญากรรมได้ อย่างไรก็ตามรัฐก็เลือกใช้วิธีเหี้ยมเยาะ เช่น ในโอไฮโอ เยาวชนที่ชอบกลั่นแกล้งผู้อื่นจะเข้ากระบวนการบำบัดให้เข้าใจว่าสิ่งที่ทำให้คนอื่นรู้สึกแย่อย่างไร หรือโอคลาโฮมา ก็กำหนดกฎหมายเพื่อแก้ปัญหาการกลั่นแกล้ง โดยมีการเน้นย้ำความสำคัญว่าโรงเรียนต้องทำอะไรบ้าง และการกลั่นแกล้งเป็นความรับผิดชอบของทุกคนในชุมชน บางส่วนยังมีความเห็นว่าการกำหนดกฎหมายห้ามกลั่นแกล้งในสหรัฐอเมริกาเป็นเพียงการทำให้รู้สึกอุ่นใจเนื่องจากไม่มีมาตรการบังคับชัดเจน หรือหากมีก็ไม่มีทุนเพื่อสนับสนุนให้นโยบายเกิดขึ้นจริง ขณะที่อเมริกาเป็นผู้นำด้านการทำวิจัยหาความเชื่อมโยงเกี่ยวกับการรังแกและจิตวิทยาของเด็กที่รังแกและถูกรังแก

1.3. ทฤษฎีการแก้ไข้ปัญหา

McNamara (1999) กล่าวว่าวิธีการแก้ปัญหามีหลากหลายวิธี ไม่มีวิธีการแก้ปัญหาคิดที่สามารถแก้ปัญหาคิดทุกเรื่องได้ แต่มีแนวปฏิบัติพื้นฐานที่สามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหาคิดได้ โดยต้องมีการฝึกใช้เสียก่อน เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยจนสามารถปฏิบัติได้อย่างเป็นธรรมชาติ ขึ้นตอนต่าง ๆ มีดังนี้

1. ระบุปัญหา โดยทำความเข้าใจก่อนว่าทำไมจึงคิดว่าสิ่งนั้นเป็นปัญหา การระบุปัญหาต้องอาศัยข้อมูลจากตนเองและผู้อื่น ซึ่งได้มาโดยใช้วิธีการตั้งคำถาม อาทิ อะไรคือสิ่งที่เห็นว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้คิดว่ามีปัญหาเกิดขึ้น ปัญหาที่วานั้นเกิดขึ้นที่ไหน เกิดขึ้นอย่างไร เกิดขึ้นเมื่อใด กำลังเกิดขึ้นกับใคร และทำไมจึงเกิดขึ้น จากนั้นให้เขียนอธิบายว่าสิ่งที่กำลังเกิดในขณะนั้น โดยแท้จริงควรจะเป็นอย่างไร ต้องพยายามอธิบายให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เขียนอย่างเจาะจง และครอบคลุมประเด็นว่า อะไร ที่ไหน อย่างไร กับใคร และทำไม

1.1. เมื่อถึงจุดนี้ หากปัญหายังดูเหมือนว่าเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อน ควรระบุปัญหาให้กระจายออกมาแบบย่อย ๆ ลงไปอีก โดยตั้งคำถามซ้ำอย่างเดิม จนกว่าจะได้คำอธิบายสำหรับปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากพอ

1.2. ทำการตรวจสอบว่าความเข้าใจที่มีต่อปัญหาต่างๆ นั้น มีความถูกต้องเพียงใด โดยการหารือกับสมาชิกในกลุ่มหรือบุคคลอื่น

1.3. นำปัญหาต่างๆ มาจัดความสำคัญ หากพบว่ามีปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกันจำนวนหลายปัญหา ให้พิจารณาว่าปัญหาใดควรจัดการก่อนปัญหาใดจัดการทีหลัง ทั้งนี้ต้องแยกให้ชัดเจนระหว่างปัญหาที่มีความสำคัญกับปัญหาที่เป็นเรื่องฉุกฉิน เพราะปัญหาที่มีความสำคัญเป็นปัญหาที่ต้องจัดการก่อน

1.4. ทำความเข้าใจกับบทบาทของตนเองในปัญหานั้นให้ถูกต้อง เพราะเป็นสิ่งที่มิอิทธิพลต่อการรับรู้บทบาทของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น เมื่อตนเองเครียดก็อาจมองว่าผู้อื่นเครียดเช่นเดียวกัน ซึ่งความจริงอาจไม่เป็นเช่นนั้น

2. มองหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา ในขั้นนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับข้อมูลนำเข้าจากบุคคลอื่นซึ่งรับรู้ปัญหาและจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากปัญหา การเก็บข้อมูลควรทำเป็นรายบุคคลจะได้ข้อมูลมากกว่า ให้จดบันทึกสิ่งที่เป็นความคิดเห็นของตนเองและสิ่งที่ได้ยินมาจากผู้อื่น จากนั้นเขียนอธิบายสาเหตุของปัญหาในลักษณะที่ว่า อะไรกำลังเกิดขึ้น เกิดขึ้นที่ไหน เมื่อใด อย่างไร กับใคร และทำไม

3. แจกแจงทางเลือกต่างๆ สำหรับวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหาคิด ในขั้นนี้ควรให้บุคคลอื่นเข้ามามีส่วนร่วม ยกเว้นในกรณีที่ปัญหาดังกล่าวเป็นเรื่องส่วนตัว ให้ระดมสมองเพื่อหาทางแก้ไข้ปัญหาเพื่อให้ได้ทางเลือกหลายๆ ทาง แล้วนำมาคัดกรองเพื่อหาแนวคิดที่ดีที่สุด การได้มาซึ่งความคิดที่หลากหลายนั้น ต้องระวังที่จะไม่ตัดสินว่าความคิดเหล่านั้นดีหรือไม่ดีให้จดบันทึกตามที่ได้ยินมาเท่านั้น ทักษะที่เหมาะสมที่สุดในการจำแนกสาเหตุของปัญหาคิดคือการคิดเชิงระบบ (systems thinking)

4. เลือกวิธีการแก้ปัญหา ในการคัดเลือกวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหา ควรพิจารณาดังนี้
  - 4.1. วิธีการใดที่สามารถแก้ปัญหาได้ในระยะยาว
  - 4.2. วิธีการใดที่มีความเป็นจริงมากที่สุดในการแก้ปัญหาได้สำเร็จ ในขณะนี้มีทรัพยากรสำหรับการแก้ปัญหาหรือไม่ จะจัดหามาใช้ได้หรือไม่ มีเวลาเพียงพอที่จะใช้วิธีการนี้หรือไม่
  - 4.3. อะไรคือความเสี่ยงของทางเลือกแต่ละวิธี
5. วางแผนนำทางเลือกในการแก้ปัญหาที่เป็นวิธีที่ดีที่สุดไปปฏิบัติ หรือจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งในขั้นตอนนี้มีสิ่งที่จะต้องพิจารณาคือ
  - 5.1. สถานการณ์จะเป็นอย่างไรเมื่อปัญหาได้รับการแก้ไขแล้ว
  - 5.2. มีขั้นตอนอะไรที่จะต้องทำในการนำทางเลือกที่ดีที่สุดไปแก้ปัญหา มีระบบหรือกระบวนการอะไรที่จะต้องเปลี่ยนแปลงบ้าง
  - 5.3. จะรู้ได้อย่างไรว่าขั้นตอนต่าง ๆ มีการปฏิบัติ ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จของแผน
  - 5.4. ทรัพยากรอะไรบ้างที่ต้องการ ในประเด็นของบุคลากร เงิน และสิ่งอำนวยความสะดวก
  - 5.5. ต้องใช้เวลานานเท่าใดในการนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ ให้เขียนตารางที่แสดงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุด และเวลาที่คาดว่าจะเห็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จปรากฏขึ้น
  - 5.6. ใครคือผู้รับผิดชอบในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามแผน
  - 5.7. เขียนคำตอบสำหรับคำถามที่กล่าวมาแล้ว และให้ถ้อยคำนี้คือแผนปฏิบัติการ
  - 5.8. สื่อสารทำความเข้าใจแผนนี้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องในการนำแผนไปปฏิบัติ ปัจจัยสำคัญของขั้นตอนนี้คือ การสังเกตและการให้ข้อมูลย้อนกลับอย่างต่อเนื่อง
6. ดูแลควบคุมการปฏิบัติตามแผน โดยพิจารณาจากตัวบ่งชี้ความสำเร็จ ซึ่งได้แก่
  - 6.1. เห็นสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นตามตัวบ่งชี้หรือไม่
  - 6.2. แผนมีการดำเนินงานตามตารางที่กำหนดไว้หรือไม่
  - 6.3. ถ้าแผนไม่ได้ดำเนินไปตามที่คาดหวังไว้ ให้พิจารณาว่า แผนมีความเป็นไปได้จริงหรือไม่ มีทรัพยากรเพียงพอที่จะทำให้แผนสำเร็จตามกำหนดการหรือไม่ ควรมีสิ่งอื่นที่ต้องทำก่อนสิ่งที่กำหนดไว้แต่เดิมในแผนหรือไม่ ควรเปลี่ยนแผนหรือไม่

7. ตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ ในขั้นนี้วิธีที่ดีที่สุดในการตรวจสอบว่าปัญหาได้รับการแก้ไขเรียบร้อยแล้วหรือไม่ คือการกลับคืนสู่การปฏิบัติงานตามปกติ แล้วสังเกตสถานการณ์ นอกจากนั้นมีประเด็นที่ควรพิจารณาเพิ่มเติมดังนี้

- 7.1. ควรมีการเปลี่ยนแปลงอะไรบ้าง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาเช่นนี้ขึ้นอีก
- 7.2. อะไรคือบทเรียนที่ได้จากการแก้ปัญหาครั้งนี้ ในเชิงความรู้ความเข้าใจและ/หรือทักษะ
- 7.3. ควรมีการเขียนบันทึกสั้นๆ ถึงเหตุการณ์เด่น ที่เป็นความสำเร็จในการพยายามแก้ปัญหา และสิ่งที่เป็นผลลัพธ์ที่ได้เรียนรู้ แล้วนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้เกี่ยวข้อง

1.4. ทฤษฎีทัศนคติ

ทัศนคติ คือ การแสดงความคิดเห็นในลักษณะสั้น ๆ ง่าย ๆ เมื่อถูกถามเกี่ยวกับเรื่องใด เรื่องหนึ่ง ทัศนคติคือ ระดับของความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง ซึ่งอยู่ในรูปแบบของการสนับสนุนหรือคัดค้านก็ได้ แต่อย่างไรก็ตามทัศนคติของคนเรานั้นมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้ด้วยการศึกษา สิ่งแวดล้อม และการคมนาคมติดต่อยังผลให้ทัศนคติของคนเปลี่ยนแปลงไปได้เป็นอันมาก ทั้งนี้เพราะบุคคลมีโอกาสรังสรรค์และแลกเปลี่ยน ตลอดจนเลียนแบบความคิดเห็นกันได้มากวัฒนธรรมมีการผสมผสานกันมากเท่าใดก็ยิ่งจะทำให้ทัศนคติของคนเปลี่ยนแปลงไปได้มากเท่านั้น ดังนั้น คนที่ขาดการติดต่อกับบุคคลอื่น ดำรงชีวิตอยู่ตามลำพัง ทัศนคติจะไม่เปลี่ยนแปลง แต่คนที่โลดแล่นไปตามสังคมอย่างกว้างขวาง เข้ากลุ่มเข้าพวกหรือเป็นสมาชิกของสมาคมมากแห่ง ทัศนคติจะเปลี่ยนแปลงได้มาก เพราะคบค้าสมาคมติดต่อ รังสรรค์ โอกาสที่จะมีการถ่ายทอดหรือเลียนแบบความคิดเห็นนั้นเป็นไปได้ง่าย

ศักดิ์ไทย สุรกีจวรร (2545) ให้ความหมายของทัศนคติไว้ว่า คือ สภาวะความพร้อมทางจิตใจที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึก และแนวโน้มของพฤติกรรมบุคคลที่มีต่อบุคคล สิ่งของ สถานการณ์ต่าง ๆ ไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่ง รัชชัย สันติวงษ์ (2537) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ คือ เป็นเรื่องราวที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล เป็นการจัดระเบียบของแนวความคิด ความเชื่อ อุปนิสัย และสิ่งจูงใจที่เกี่ยวข้องกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งเสมอ การจัดระเบียบดังกล่าวจะมีลักษณะที่รวมตัวขึ้นหลังจากที่ได้มีการประเมินเป็นแนวโน้มไปในทางใดทางหนึ่งเสมอ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้กล่าวถึงทัศนคติ ว่า เป็นดัชนีที่ชี้ว่าบุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสถานการณ์ต่าง ๆ โดยมีรากฐานมาจากความเชื่อที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตได้ จึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าและเป็นมิติของการประเมินเพื่อแสดงว่าชอบหรือไม่ชอบต่อประเด็นหนึ่ง

ทัศนคติ หมายถึง ความรู้สึก ความคิดหรือความเชื่อ และแนวโน้มที่จะแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของบุคคล เป็นปฏิกิริยาตอบโต้โดยการประเมินค่าว่าชอบหรือไม่ชอบที่จะส่งผลต่อการตอบสนองของบุคคล

Schiffman and Kanuk (1994) ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับทัศนคติไว้ว่า หมายถึง ความโน้มเอียงที่เรียนรู้ เพื่อให้มีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับลักษณะที่พึงพอใจหรือไม่พึงพอใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรืออาจหมายถึงการแสดงความรู้สึกภายในที่สะท้อนว่าคุณคมีคความโน้มเอียง พอใจหรือไม่พอใจต่อบางสิ่ง

เซดคักต์ โฆวาสีทรี (2527) ได้ให้ความหมายว่าทัศนคติ คือ ความรู้สึกที่มีต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งมาจากการเรียนรู้ และประสบการณ์เป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมหรือแนวโน้มที่จะตอบสนองในทางสนับสนุนหรือคัดค้านซึ่งขึ้นอยู่กับขบวนการอบรมให้เรียนรู้ระเบียบวิธีของสังคม

1.5. ทฤษฎีพฤติกรรม

พฤติกรรม คือ กิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งบุคคลแสดงออกโดยผู้อื่นอาจเห็นได้หรือเห็นด้วยวิธีต่าง ๆ โดยพฤติกรรมทุกอย่างที่บุคคลแสดงออกมามีผลมาจากการเลือกปฏิกิริยาตอบสนองที่เห็นว่าเหมาะสมที่สุดตามสถานการณ์นั้น โดยจะมีพื้นฐานมาจากความรู้ และทัศนคติที่คอยผลักดันให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งแต่ละคนจะมีพฤติกรรมแตกต่างกันออกไป เนื่องจากได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ไม่เท่ากัน มีการตีความสารที่รับมาไปคนละทิศคนละทางทำให้เกิดการเรียนรู้ และการสั่งสมประสบการณ์ในเรื่องความรู้ที่ไม่เท่ากัน

ซูดา จิตพิทักษ์ (2525) ได้อธิบายว่า สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์มี 2 ประเภท คือ ลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์แต่ละคน ได้แก่ ความเชื่อ ค่านิยม ทัศนคติ และบุคลิกภาพ และกระบวนการอื่น ๆ ทางสังคมซึ่งไม่เกี่ยวกับลักษณะนิสัยส่วนตัวของมนุษย์ ได้แก่ สิ่งกระตุ้น และสถานการณ์

2.2. เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

Peter K. Smith (2017) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวในกลุ่มของเยาวชน โดยเฉพาะในเรื่องการกลั่นแกล้ง ถือเป็นภาระหน้าที่ที่ผู้คนในสังคมไม่ยอมรับและไม่สนับสนุน ทำให้เกิดการโต้เถียงกันในสังคมอย่างกว้างขวาง จนนำไปสู่การแสดงถึงการขาดความสมดุลในการวัดทักษะการอยู่ร่วมกันในสังคม ไม่ว่าจะเป็นทางอารมณ์ ความคิด และความสามารถของผู้คนในสังคมอันเป็นสิ่งที่หลายคนต่างพึงปรารถนาที่จะส่งเสริมให้มีการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในปัจจุบัน อย่างไรก็ตามทฤษฎีทักษะทางความคิด ถือเป็นทฤษฎีหนึ่งที่เป็นกลางและสามารถนำมาใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าว จึงจะสามารถสร้างความปรารถนาให้กับสังคมได้ รวมไปถึงการสร้างผลประโยชน์ให้กับสังคมได้อีกด้วย ทั้งนี้ยังมีการเสนออีกด้วยว่า การกลั่นแกล้งส่วนใหญ่แล้วมาจากกลุ่มหัวหน้าที่เป็นอันธพาล หรือมีแนวความคิดที่เป็นแง่ลบ จะเห็นได้ว่ากลุ่มเด็กนักเรียนเหล่านี้จะมีการใช้ทักษะทางความคิดมากพอควร รวมไปถึงงานวิจัยอื่น ๆ อีกจำนวน 9 ชิ้นที่ได้แสดงถึงความเห็นตรงกับทักษะทางความคิดดังกล่าว คือ ทฤษฎีทางจิตใจ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งโดยตรง ได้ทำการวิจัยในกลุ่มเด็กจำนวน 5 คน พบว่าเด็กเหล่านี้ได้ถูกปลูกฝังตามทฤษฎีทางจิตใจและความคิดให้มีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งมาตั้งแต่เด็ก ๆ นอกจากนี้ยังมีบทความและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมป้องกันการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้ง และประเภทของพฤติกรรมความก้าวร้าว ที่นำไปสู่การกลั่นแกล้งในที่สุด

สุยัญณี อาหวัง, นิศริน เจ๊ะหามะ, สโรชา ชูเล่ง, นูรีดา เจ๊ะอิซอ, อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย และ ฉันยากร ตุดเกื้อ (2563) ได้ศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของเด็กนักเรียนในสถานศึกษาพื้นที่เขตเมือง จังหวัดปัตตานี โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึกนักเรียนในจังหวัดปัตตานี ที่มีอายุระหว่าง 13-14 ปี ใช้วิธีการเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง โดยเลือกนักเรียนที่เคยมีประสบการณ์ถูกลั่นแกล้งในสถานศึกษาจำนวน 6 คน และครูผู้สอน จำนวน 3 คน รวมผู้ให้ข้อมูลจำนวนทั้งสิ้น 9 คน การศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ด้วยการจำแนกประเด็นและจัดหมวดหมู่ข้อมูล ซึ่งผลการศึกษาพบว่าผลกระทบจากพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของนักเรียน ประกอบไปด้วย 1) ด้านจิตใจ ที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึกด้านลบ รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ รู้สึกว่าตนเองด้อยค่ากว่าคนอื่น 2) ด้านสติปัญญา ซึ่งวัดได้จากผลการเรียนที่ต่ำลงอย่างเห็นได้ชัดโดยเป็นผลจากความวิตกกังวล ขาดสมาธิในการเรียน และไม่อยากไปโรงเรียนเนื่องจากถูกลั่นแกล้งซ้ำ ๆ 3) ด้านร่างกาย ส่งผลให้ได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย เช่น มีรอยฟกช้ำ รวมถึงมีบาดแผลลึกถึงขั้นมีการเลือดตกยางออก และ 4) ด้านสังคม จะส่งผลให้ไม่มีเพื่อนคบและนำไปสู่ความรู้สึกที่ไม่กล้าเข้าสังคม

Evans & Chapman (2014) จากงานวิจัยการกลั่นแกล้งในหมู่เยาวชนได้กล่าวถึงการกลั่นแกล้งทางเพศ หมายถึงการที่กลุ่มคนที่เป็นหลากหลายทางเพศ หรือกลุ่ม LGBTQ อาทิเช่น กลุ่มชายรักชาย และหญิงรักหญิง เป็นต้นได้ตกเป็นเหยื่อของการถูกลั่นแกล้ง อันส่งผลกระทบต่อทางจิตใจเป็นอย่างมาก โดยในปัจจุบันมักจะถูกกลั่นแกล้งด้วยการเรียกล้อเลียน เพื่อให้อีกฝ่ายรู้สึกอาย ซึ่งการถูกลั่นแกล้งได้ถือเป็นเรื่องปกติที่มักจะเกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชนที่ศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา พฤติกรรมก้าวร้าวไม่ได้มีเพียงแค่การกลั่นแกล้ง แต่ยังรวมถึงที่ผู้คนถูกล้อเลียน

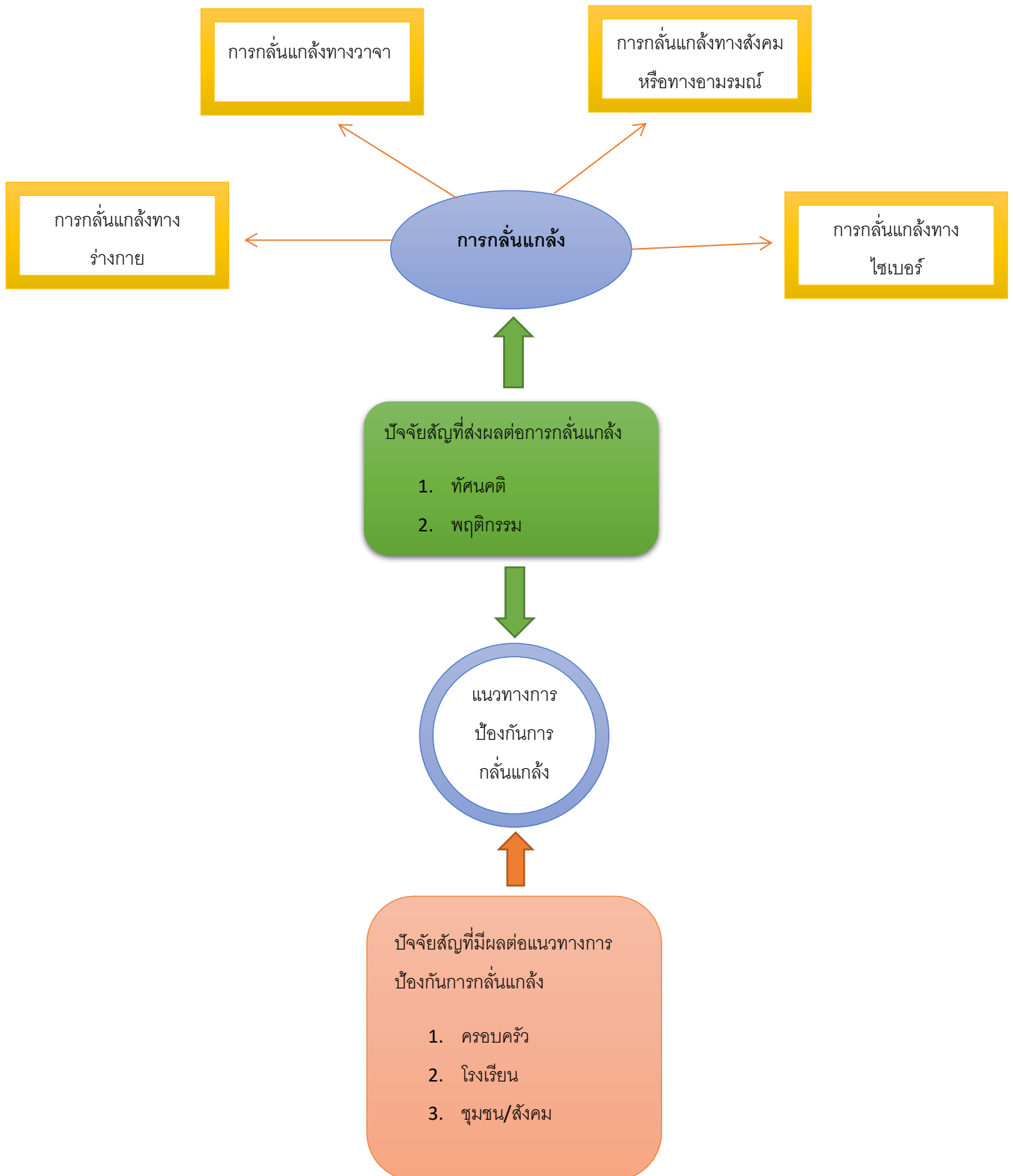
จนท้ายที่สุดแล้วผู้ตกเป็นเหยื่อเกิดความอับอายและเกิดผลกระทบทางจิตใจ นอกจากนี้จากผลการวิจัยที่ได้ศึกษาในกลุ่มตัวอย่างที่มีความหลากหลายทางเชื้อชาติและชาติพันธุ์ของเยาวชนระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลายในชนบทจำนวน 3,379 คน ได้ทำการวิเคราะห์และเกิดผลลัพธ์ที่ผู้ตกเป็นเหยื่อของกลุ่มพฤติกรรมการกลั่นแกล้งสามารถนำไปสู่การที่มีอคติต่อกัน แสดงให้เห็นได้ว่า การกลั่นแกล้ง การถูกรังแก หรือการล้อเลียน พฤติกรรมเหล่านี้จะก่อให้เกิดผลลัพธ์ในเชิงลบ ซึ่งทางผู้วิจัยเองก็ต้องการที่จะผลักดันให้มีการรณรงค์การกลั่นแกล้งและสนับสนุนผู้ที่ตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้ง หรือกลุ่มเสี่ยง รวมไปถึงการที่ให้ผู้คนในสังคมเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของผลกระทบที่ตามมาจากการการกลั่นแกล้ง

พินนา แสนใหม่ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การรังแกทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์สาเหตุและแนวทางการจัดการปัญหา การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบสาเหตุการของการรังแกทางไซเบอร์ในสื่อออนไลน์ รูปแบบการรังแกทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์ ผลกระทบจากการกลั่นแกล้งทางออนไลน์จากเนื้อหาของสื่อออนไลน์ และแนวทางในการป้องกันกลั่นแกล้งทางออนไลน์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญ ผลการศึกษาพบว่าการรังแกทางไซเบอร์มีสาเหตุมาจากโครงสร้างของสังคมที่ยังไม่วิวัฒนาการมากพอจะเข้าใจการรังแกทางไซเบอร์ ความไม่รู้เท่าทันสื่อออนไลน์ การไม่มีกฎหมายหรือบทลงโทษที่ชัดเจน การเอื้อประโยชน์แก่กันระหว่างสื่อมวลชนกับเหยื่อ ความรู้สึกมีสิทธิพิเศษ ความรู้สึกว่ามีศีลธรรมที่เหนือกว่า สื่อมวลชนนำเสนอข่าวโดยไม่ยึดประโยชน์ต่อสาธารณะเป็นหลัก และการปรับแต่งเชิงสังคม (Social Custom) มีรูปแบบคือมีผู้รังแก 2 ฝ่ายคือสื่อมวลชนที่นำเสนอเนื้อหาอันเป็นการรังแกทางไซเบอร์ และบุคคลทั่วไปสร้างเนื้อหาขึ้นแล้วเผยแพร่ในแพลตฟอร์มออนไลน์เป็นการรังแกด้วยเนื้อหาผลกระทบที่เหยื่อได้รับเป็นผลกระทบต่อจิตใจชื่อเสียงความสัมพันธ์และอาชีพการงานโดยโดยปัญหาการรังแกทางไซเบอร์สามารถแก้ไขได้ด้วย 3 ระดับคือระดับรัฐบาล คือ การบังคับใช้กฎหมายระดับวิชาชีพสื่อมวลชนและระดับสังคม

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้นพบว่า การกลั่นแกล้งหรือการรังแกไม่ว่าจะเป็นการกลั่นแกล้งทางร่างกาย การกลั่นแกล้งทางวาจา หรือการกลั่นแกล้งทางอารมณ์ ทั้งหมดล้วนส่งผลต่อสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง อีกทั้งยังส่งผลกระทบให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของทัศนคติและพฤติกรรมของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง นอกจากนี้การกลั่นแกล้งอีกหนึ่งประเภทที่มักเกิดขึ้นในโลกปัจจุบัน คือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ หมายถึงการกลั่นแกล้งในโลกออนไลน์ที่อาจมีสาเหตุมาจากการไม่รู้เท่าทันสื่อ ความรู้สึกที่เหนือกว่าผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง การไม่มีการบังคับใช้กฎหมายที่ชัดเจน รวมถึงการมีทัศนคติที่ไม่พึงประสงค์ต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง โดยการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เป็นการกลั่นแกล้งที่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งไม่เพียงแต่สภาพร่างกาย จิตใจที่อ่อนแอ แต่ยังก่อให้เกิดความเสียหาย และเสียชื่อเสียงอีกด้วย อย่างไรก็ตามในปัจจุบันผู้คนในสังคมต่างไม่ยอมรับและสนับสนุนการกลั่นแกล้งทุกรูปแบบ ส่งผลให้มีการรณรงค์การกลั่นแกล้งอยู่หลากหลายพื้นที่ทั้งภายในประเทศ และนอกประเทศ จึงทำให้ผู้คนต่างร่วมกันหาแนวทางการป้องกันจากการตกเป็นเหยื่อของการกลั่นแกล้ง ทั้งนี้ก็เพื่อสร้างความเท่าเทียม และความสงบสุขที่ปราศจากความรุนแรงในสังคม รวมไปถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติพฤติกรรมให้ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เพื่อศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีรายละเอียดแบบแผนการวิจัย 5 ตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนในโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้แก่ โรงเรียนสตรียะลา โรงเรียนสุโหงโกลก และ โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี โดยมีจำนวนประชากรดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.1. ตารางแสดงจำนวนประชากรที่ใช้ในการวิจัย

โรงเรียน	จำนวนประชากร (คน)
โรงเรียนสตรียะลา	1,191
โรงเรียนสุโหงโกลก	1,504
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี	2,099
รวม	4,794

1.2. กลุ่มตัวอย่าง

คณะผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณ จำนวน 396 คน จากการใช้สูตรการคำนวณของ Yamane โดยมีการคำนวณ ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของกลุ่มประชากร

e = ค่าความคลาดเคลื่อนของการสุ่มที่ยอมรับได้ ในที่นี้กำหนดให้เป็น 0.05

ดังนั้น

$$n = \frac{4,794}{1 + (4,794)(0.05)^2}$$

$$n = 396.195225 \gg 396$$

และสามารถจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามโรงเรียนที่ศึกษาได้ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3.2. ตารางแสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงคุณภาพจำแนกตามโรงเรียนที่ศึกษา

โรงเรียน	ประชากร (คน)	กลุ่มตัวอย่าง (คน)
โรงเรียนสตรียะลา	1,191	99
โรงเรียนสุโขทัย	1,504	124
โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี	2,099	173
รวม	4,794	396

ในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างการวิจัยเชิงปริมาณเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีอายุไม่เกิน 18 ปี บริบูรณ์ จึงกระทำโดยประสานงานโรงเรียนต้นสังกัดประชาสัมพันธ์เพื่อให้เยาวชนเข้าร่วมการวิจัยโดยสมัครใจ โดยมีการขอความยินยอมจากตัวเยาวชนและผู้ปกครอง

สำหรับกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

(1) ผู้นำกิจกรรมนักเรียน เนื่องจากผู้นำกิจกรรมนักเรียนมีบทบาทในสถานศึกษามากกว่านักเรียนทั่วไป คณะผู้วิจัยเห็นว่านักเรียนกลุ่มนี้อาจมีมุมมองที่กว้างขวางกว่านักเรียนทั่วไป และอาจสามารถแสดงให้เห็นถึงปัญหาการกลั่นแกล้งและแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนได้มากกว่านักเรียนทั่วไป โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของผู้นำกิจกรรมนักเรียนจากทั้ง 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

(2) บุคลากรครู เนื่องจากครูเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับนักเรียน และสัมผัสกับปัญหาของนักเรียนมากที่สุด อีกทั้งยังสามารถเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนได้ คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าครูอาจมีข้อมูลเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งในสถานศึกษา และยังมีแนวทางในการป้องกันปัญหาจากการกลั่นแกล้งที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของบุคลากรครูจากทั้ง 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นบุคลากรครูซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเยาวชน เช่น ครูที่ปรึกษา ครูปกครอง โรงเรียนละ 3 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

(3) ผู้บริหารสถานศึกษา เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษา เป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการกลั่นแกล้งในเชิงนโยบาย สำคัญอย่างมากต่อการกำหนดทิศทางของนโยบายการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในสถานศึกษา คณะผู้วิจัยจึงเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาอาจมีข้อมูลเกี่ยวกับนโยบายในการ

ป้องกันการกลั่นแกล้งในสถานศึกษาที่สามารถเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยในครั้งนี้ได้ โดยคณะผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนของผู้บริหารสถานศึกษาจากทั้ง 3 โรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 3 คน เข้ามาเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักเชิงคุณภาพโดยเก็บข้อมูลในรูปแบบการสนทนากลุ่ม

ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ดังนี้

2.1. ตัวแปรต้น ได้แก่ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

- (1) ระดับชั้นที่กำลังศึกษา
- (2) ความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง

2.2. ตัวแปรตาม ได้แก่ พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ประสบการณ์ ทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง และแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

ตอนที่ 3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษานี้ได้ใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม และการสนทนากลุ่ม

3.1. แบบสอบถาม ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง
- (2) ศึกษาหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างแบบสอบถามจากการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้งเพื่อนำมาใช้ปรับปรุงแบบสอบถาม
- (3) สร้างแบบสอบถามจากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยศึกษาจากแบบสอบถามอื่นที่มีลักษณะใกล้เคียง
- (4) ส่งให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยทำการตรวจสอบระดับความเสี่ยงของแบบสอบถาม
- (5) ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้จริง

โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

- (1) ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ศาสนา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และฐานะทางครอบครัว (รายได้ต่อเดือน)
- (2) ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน
- (3) ตอนที่ 3 พฤติกรรมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน
- (4) ตอนที่ 4 ประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน
- (4) ตอนที่ 5 แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

3.2. การสนทนากลุ่ม ได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- (1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกลั่นแกล้ง
- (2) สร้างแบบสัมภาษณ์จากแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารที่เกี่ยวข้องที่ศึกษา
- (3) ส่งให้คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยทำการตรวจสอบและพิจารณาระดับความเสี่ยงของแบบสัมภาษณ์
- (4) ปรับปรุงแก้ไขและนำไปใช้จริง

ตอนที่ 4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- (1) ดำเนินการติดต่อประสานงานกับต้นสังกัดของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษาเพื่อขออนุญาตดำเนินการเก็บข้อมูลการวิจัย
- (2) ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจะนำเอาข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มมาจัดทำให้เป็นระบบ หาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้งเชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล

โดยการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งค่ากลางของข้อมูลเพื่อวัดระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้ง โดยได้นำคะแนนของแต่ละบุคคลมาจัดระดับของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้ง ดังนี้ (นรภัทร เขตต์วัฒน์, 2556, หน้า 60)

$$\text{สูตรอันดับภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(20 - 0)}{4} = 5$$

ระดับคะแนน	00.00 – 05.00	คะแนน หมายถึง	ควรปรับปรุง
ระดับคะแนน	05.01 – 10.00	คะแนน หมายถึง	พอใช้
ระดับคะแนน	10.01 – 15.00	คะแนน หมายถึง	ดี
ระดับคะแนน	15.01 – 20.00	คะแนน หมายถึง	ดีเยี่ยม

เพื่อวัดระดับทัศนคติโดยได้นำคะแนนของแต่ละบุคคลมาจัดระดับของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้ง ดังนี้ (นรภัทร เขตต์วัฒน์, 2556, หน้า 60)

$$\text{สูตรอันดับภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(4 - 1)}{4} = 0.75$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.75	หมายถึง	ควรปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ย 1.76 – 2.50	หมายถึง	พอใช้
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.25	หมายถึง	ดี
คะแนนเฉลี่ย 3.26 – 4.00	หมายถึง	ดีเยี่ยม

เพื่อวัดระดับของความคิดเห็นต่อประเด็นที่ถูกนำมาใช้เพื่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถจัดระดับได้ ดังนี้ (นรภัทร เขตต์วัฒน์, 2556, หน้า 60)

$$\text{สูตรอันดับภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(1 - 0)}{2} = 0.5$$

ระดับคะแนน 0.00 – 0.50	หมายถึง	ไม่ใช่
ระดับคะแนน 0.51 – 1.00	หมายถึง	ใช่

เพื่อวัดระดับของทัศนคติต่อพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยสามารถจัดระดับ ดังนี้ (นรภัทร เขตต์วัฒน์, 2556, หน้า 60)

$$\text{สูตรอันดับภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(1 - 0)}{2} = 0.5$$

ระดับคะแนน 0.00 – 0.50	หมายถึง	ไม่ถูกต้อง
ระดับคะแนน 0.51 – 1.00	หมายถึง	ถูกต้อง

เพื่อจำแนกระดับความคิดเห็นที่มีต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรเข้ามามีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง ดังนี้ (นรภัทร เขตต์วัฒน์, 2556, หน้า 60)

$$\text{สูตรอันดับภาคชั้น} = \frac{(\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด})}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{(4 - 1)}{4} = 0.75$$

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.75	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
คะแนนเฉลี่ย 1.76 – 2.50	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 2.51 – 3.25	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย
คะแนนเฉลี่ย 3.26 – 4.00	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

สัญลักษณ์ทางสถิติ

$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Sig	หมายถึง	ระดับค่านัยสำคัญทางสถิติ
*	หมายถึง	มีนัยสำคัญทางสถิติ (มีค่านัยสำคัญทางสถิติไม่เกินกว่า 0.05)

บทที่ 4

ผลการดำเนินวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ คณะผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ และการสัมภาษณ์ด้วยรูปแบบการสนทนากลุ่มกับกลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ ในการวิเคราะห์ข้อมูลคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์และนำเสนอเพื่อตอบวัตถุประสงค์ ดังนี้

4.1. การอภิปรายข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4.1.1. ตารางแสดงปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณจากการตอบแบบสอบถาม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระดับชั้นที่กำลังศึกษา		
1. มัธยมศึกษาตอนต้น	168	40.5
2. มัธยมศึกษาตอนปลาย	247	59.5
รวม	415	100

จากตารางที่ 4.1. พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.5 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ 40.5 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 4.1.2. ตารางแสดงระดับความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้ง

ระดับคะแนน	จำนวน	ร้อยละ
00.00 – 05.00	21	5.1
05.01 – 10.00	30	7.2
10.01 – 15.00	66	15.9
15.01 – 20.00	298	71.8
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2. พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากร้อยละ 71.8 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้งอยู่ในระดับดีเยี่ยม รองลงมา ร้อยละ 15.9 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 7.2 อยู่ในระดับพอใช้ และน้อยที่สุดร้อยละ 5.1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง

4.2. อภิปรายผลจากการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.2.1. ตารางค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้ง

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น	3.03	1.06	ดี
ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว	3.01	0.93	ดี
ปิดบังความอ่อนแอหรือข้อบกพร่องของตนเอง	2.94	0.92	ดี
ความสนุกสนานและความบันเทิง	3.11	1.04	ดี
การเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น	2.94	1.04	ดี
รวม	3.00	0.99	ดี

จากตารางที่ 4.2.1. พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อสาเหตุต่อที่ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้งโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.99 โดยทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ ความสนุกสนานและบันเทิง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.11 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.04 รองลงมาคือ ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.03 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.06 รองลงมาคือ ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.01 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.93 และน้อยที่สุดคือ ปิดบังความอ่อนแอหรือข้อบกพร่องของตนเอง และการเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.94 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 0.92 และ 1.04 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.2. ตารางแสดงทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม

รายการ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้	3.73	.697	ดีเยี่ยม
ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม	2.93	1.11	ดี
ผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มียืนในสังคม	2.76	.959	ดี
การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้ง	2.46	.984	พอใช้
รวม	2.97	0.93	ดี

จากตารางที่ 4.2.2. พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อปัญหาการกลั่นแกล้ง โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.97 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.93 โดยทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .697 รองลงมาคือ ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.93 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ 1.11 รองลงมาผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มียืนในสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .959 และน้อยที่สุดคือ การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .984 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.3. แสดงจำนวน และร้อยละ ของความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เป็นการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
การทำร้ายร่างกาย	.89	.311	ถูกต้อง
การทำลายข้าวของ	.65	.479	ถูกต้อง
การหยอกล้อปมด้อย	.94	.234	ถูกต้อง
ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา	.91	.282	ถูกต้อง
หยอกล้อรสนิยมทางเพศ	.89	.311	ถูกต้อง
ล้อเลียนวัฒนธรรม	.79	.406	ถูกต้อง
ล้อเลียนวัฒนธรรม	.92	.267	ถูกต้อง
ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	.91	.282	ถูกต้อง
รวม	.88	.309	ถูกต้อง

จากตารางที่ 4.2.3. แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่ใช้เพื่อกลั่นแกล้งอยู่ในระดับที่ถูกต้องโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .88 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .309 โดยความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่า เป็นการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ การหยอกล้อปมด้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .94 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .234 รองลงมาคือ ล้อเลียนวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .92 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .267

รองลง คือ ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา และ ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .91 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .282 และน้อยที่สุดคือ การทำลายข้าวของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .65 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .479 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.4. แสดงจำนวน และร้อยละของความคิดเห็นต่อประเด็นที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้ง

ประเด็นที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้ง	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	.67	.471	ใช่
ความแตกต่างทางด้านศาสนา	.67	.469	ใช่
ฐานะทางครอบครัว	.85	.362	ใช่
รูปร่าง หน้าตา	.92	.278	ใช่
รสนิยมทางเพศ	.87	.339	ใช่
ภาษา	.65	.477	ใช่
การกระทำที่ผิดพลาด	.84	.371	ใช่
รวม	.78	.395	ใช่

จากตารางที่ 4.2.4. พบว่าสาเหตุที่ถูกนำมาใช้เป็นประเด็นในการกลั่นแกล้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .78 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .395 โดยความคิดเห็นต่อประเด็นที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้งมากที่สุดคือ รูปร่างหน้าตา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .92 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .278 รองลงมา รสนิยมทางเพศ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .87 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .339 รองลงคือ ฐานะทางครอบครัว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .85 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .362 และน้อยที่สุดคือ ภาษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .65 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .477 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.5. แสดงจำนวน และร้อยละของความรู้สึกต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง

ตอนนั้นท่านรู้สึกกับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งอย่างไร	จำนวน	ร้อยละ
เห็นอก เห็นใจ	154	37.1
สงสาร	191	46.0
เฉย ๆ	27	6.5
ไม่ชอบผู้กระทำ	22	5.3
เกลียดชังผู้กระทำ	7	1.7
ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยิน	14	3.4
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2.5. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 46.0 มีความรู้สึกสงสารต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 37.1 รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 6.5 รู้สึกเฉย ๆ ต่อผู้ที่ถูกกระทำ น้อยที่สุดร้อยละ 1.7 มีความรู้สึกเกลียดชังผู้ที่ถูกกระทำ

ตารางที่ 4.2.6. ตารางแสดงจำนวน และร้อยละของความรู้สึกเมื่อตนเองตกเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึกเมื่อตนเองเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง	จำนวน	ร้อยละ
อยากล้างแค้น	51	12.3
โกรธ	127	30.6
เฉย ๆ	67	16.1
เสียใจ	62	14.9
มองโลกในแง่ดี	35	8.4
ไม่เคยถูกกระทำ	73	17.6
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2.6. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 30.6 รู้สึกโกรธเมื่อตนถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 17.6 ไม่เคยถูกกระทำ ร้อยละ 16.1 รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 14.9 รู้สึกเสียใจ ร้อยละ 12.3 รู้สึกอยากล้างแค้น และน้อยที่สุดร้อยละ 8.4 รู้สึกมองโลกในแง่ดี

ตารางที่ 4.2.7. แสดงจำนวน และร้อยละของความคิดเห็นว่าปัจจัยใดที่ทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง

ปัจจัยเชื่อว่าทำให้ท่านถูกรุ้กระทำ	จำนวน	ร้อยละ
วัฒนธรรม	4	1.0
ศาสนา	9	2.2
ฐานะทางครอบครัว	15	3.6
รูปร่างหน้าตา	168	40.5
รสนิยมทางเพศ	20	4.8
ภาษา	6	1.4
การกระทำที่ผิดพลาด	57	13.7
อื่น ๆ	63	15.2
ไม่เคย ถูกรุ้กระทำ	73	17.6
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2.7. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยเรื่องรูปร่างหน้าตา รองลงมาร้อยละ 15.2 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยจากเรื่องอื่น ๆ ร้อยละ 13.7 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งจากการกระทำที่ผิดพลาด และน้อยที่สุดร้อยละ 1.0 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยเรื่องวัฒนธรรม

ตารางที่ 4.2.8. แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความกังวลต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกกลั่นแกล้ง

	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ท่านมีความกังวลต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกกลั่นแกล้งมากน้อยเพียง	2.49	0.890	ค่อนข้างกังวล

จากตารางที่ 4.2.8. พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกค่อนข้างกังวลต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกกลั่นแกล้ง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.49 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ 0.890

ตารางที่ 4.2.9 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม

รูปแบบของการกลั่นแกล้ง	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
การกลั่นแกล้งทางตรง	.76	.427	เคย
การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	.60	.491	เคย
รวม	.68	.459	เคย

จากตารางที่ 4.2.9. พบว่าประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .68 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .459 โดยประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ การกลั่นแกล้งทางตรง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .76 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .427 และน้อยที่สุดคือ การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .491 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.10 ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง

ผู้กระทำ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
เพื่อนนักเรียน	.88	.320	ใช่
นักเรียนรุ่นพี่	.67	.472	ใช่
นักเรียนรุ่นน้อง	.56	.497	ใช่
ผู้ปกครอง	.27	.447	ไม่ใช่
ครู/อาจารย์	.45	.498	ไม่ใช่
ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ)	.13	.331	ไม่ใช่
บุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน	.33	.472	ไม่ใช่
รวม	.47	.433	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.2.10. พบว่าประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .47 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .433 โดยประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงมากที่สุดคือ เพื่อนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .320 รองลงมาคือนักเรียนรุ่นพี่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .472 รองลงคือ นักเรียนรุ่นน้อง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .497 และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .13 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .331 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.11. ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประสบการณ์ของการเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

แพลตฟอร์ม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
Facebook	.88	.320	ใช่
Line	.67	.472	ใช่
Instagram	.56	.497	ใช่
Twitter	.27	.447	ไม่ใช่
Tiktok	.45	.498	ไม่ใช่
Clubhouse	.13	.331	ไม่ใช่
รวม	.49	.428	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.2.11. พบว่าประสบการณ์ของการเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .49 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .428 โดยประสบการณ์ของการเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มากที่สุดคือ Facebook มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .88 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .320 รองลงมาคือ Line มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .472 รองลงมาคือ Instagram มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .56 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .497 และน้อยที่สุดคือ Clubhouse มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .13 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .331 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.12 แสดงจำนวนและร้อยละของความถี่ของการพบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนที่ไม่ใช่ตนเอง

ความถี่	จำนวน	ร้อยละ
น้อยกว่า เดือนละครั้ง	152	36.6
เดือนละ 1 ครั้ง	80	19.3
สัปดาห์ละครั้ง	75	18.1
มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง	108	26.0
รวม	415	100.0
$\bar{x}$		2.33
S.D.		1.216

จากตารางที่ 4.2.12. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 36.6 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนน้อยกว่าเดือนละครั้ง รองลงมา ร้อยละ 26.0 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 19.3 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนเดือนละครั้ง และน้อยที่สุด 18.1 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนสัปดาห์ละครั้ง

ตารางที่ 4.2.13. แสดงจำนวน และร้อยละของพฤติกรรมการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถาม

ท่านเคยมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง ต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่านหรือไม่	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคย	156	37.6
เคย	259	62.4
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2.13. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 62.4 เคยมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถือเป็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียน และร้อยละ 37.6 ไม่เคยมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถือเป็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียน

ตารางที่ 4.2.14. แสดงค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียน

พฤติกรรม	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ไม่สนใจ	.49	.501	ไม่ใช่
ร่วมกลั่นแกล้ง	.08	.275	ไม่ใช่
เล่าให้เพื่อนฟัง	.57	.495	ใช่
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	.62	.487	ใช่
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	.55	.498	ใช่
แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ	.67	.470	ใช่
รวม	.49	.454	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.2.14. พบว่าพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .49 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .454 โดยพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียนมากที่สุดคือ แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .67 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .470 รองลงมาคือ ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .62 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .487 รองลงมาคือ เล่าให้เพื่อนฟัง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .57 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .497 และน้อยที่สุดคือ ร่วมกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .08 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .275 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.15. แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียน

	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ไม่สนใจ	.50	.501	ใช่
ร่วมกลั่นแกล้ง	.06	.238	ไม่ใช่
ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง	.49	.501	ไม่ใช่
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	.53	.500	ใช่
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	.54	.499	ใช่
แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ	.60	.491	ใช่
รวม	0.45	0.455	ไม่ใช่

จากตารางที่ 4.2.15. พบว่าพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .45 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .455 โดยพฤติกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียนมากที่สุดคือ แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .60 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .491 รองลงมาเข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .499 รองลงคือ ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .500 และน้อยที่สุดคือ ร่วมกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .06 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .238 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.16. แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

บุคคลหรือหน่วยงาน	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ผู้ปกครอง	3.54	.74	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ครู/อาจารย์	3.72	.59	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ผู้อำนวยการ	3.53	.81	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
กระทรวงศึกษาธิการ	3.51	.83	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
กระทรวงสาธารณสุข	3.32	.92	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
องค์กรสื่อ	3.36	.95	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
องค์กรพัฒนาเอกชน	3.45	.88	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
รวม	3.49	.817	เห็นด้วยอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 4.2.16. พบว่าความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.49 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .817 โดยระดับความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้งมากที่สุดคือ ครู/อาจารย์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.72 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .59 รองลงมาคือผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.54 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .74 รองลงคือ ผู้อำนวยการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.53 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .81 และน้อยที่สุดคือ กระทรวงสาธารณสุข มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.32 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .92 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2.17. แสดงจำนวน และร้อยละความคิดเห็นต่อมาตรการที่สามารถป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้ง
ในโรงเรียน

มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	จำนวน	ร้อยละ
เยาวชนร่วมต่อต้าน	58	14.0
มีระเบียบควบคุมและตรวจสอบ	123	29.6
ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	169	40.7
ลงโทษอย่างรุนแรง	51	12.3
ไม่ต้องทำอะไรเลย	14	3.4
รวม	415	100.0

จากตารางที่ 4.2.17. พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40.7 มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก รองลงมาร้อยละ 29.6 มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ ให้มีระเบียบควบคุมและตรวจสอบ ร้อยละ 14.0 มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ การให้เยาวชนร่วมกันต่อต้าน ร้อยละ 12.3 มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ การลงโทษอย่างรุนแรง และน้อยที่สุดร้อยละ 3.4 มีความคิดเห็นว่ามีมาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือไม่ต้องทำอะไรเลย

4.3. อภิปรายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นและตัวแปรตามที่ทำการศึกษา

4.3.1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง

ตารางที่ 4.3.1. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง

ระดับความรู้ความเข้าใจ	ระดับชั้นที่ศึกษา	ร้อยละ	sig
ควรปรับปรุง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	8.3	0.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.8	
พอใช้	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	11.3	
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.5	
ดี	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	18.5	
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	14.2	
ดีเยี่ยม	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	61.9	
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	78.5	

จากตารางที่ 4.3.1. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่อง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

ตารางที่ 4.3.2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกระทำที่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
การทำร้ายร่างกาย	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	19.0	81.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.3	94.7	
การทำลายข้าวของ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	36.6	63.7	.755
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	34.8	65.2	
การหยอกล้อปมด้อย	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	11.3	88.7	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.0	98.0	
ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	13.0	86.9	.008*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.7	94.3	
หยอกล้อรสนิยมทางเพศ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	18.5	81.5	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.7	94.3	
ล้อเลียนวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	25.0	75.0	.076
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	17.8	82.2	
ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	14.3	85.7	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	8	96.8	

จากตารางที่ 4.3.2. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งโดยการทำลายข้าวของโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .755 และพฤติกรรมการล้อเลียนวัฒนธรรมโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .076

ในทางกลับกัน ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งในรูปแบบอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) การทำร้ายร่างกาย มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) การหยอกล้อปมด้อย มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) หยอกล้อรสนิยมทางเพศ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 4) ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 5) ล้อเลียนชื่อบิดามารดา มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .008

ตารางที่ 4.3.3. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ				sig
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
ความต้องการมีอำนาจ เหนือผู้อื่น	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	20.8	15.5	29.8	33.9	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	9.7	9.3	31.2	49.8	
ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจาก ครอบครัว	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	13.7	14.3	42.3	29.8	.091
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	6.9	13.8	42.1	37.2	
ปิดบังความอ่อนแอ หรือข้อบกพร่องของตนเอง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	14.3	22.6	39.3	23.8	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.3	15.8	44.1	34.8	
ความสนุกสนานและความ บันเทิง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	14.9	13.7	29.8	41.7	.119
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	11.3	8.1	29.6	51.0	
การเลียนแบบพฤติกรรม ของผู้อื่น	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	18.5	16.1	32.1	33.3	.035*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	12.6	9.3	40.9	37.2	

จากตารางที่ 4.3.3. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุของการกลั่นแกล้งโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) ปิดบังความอ่อนแอหรือข้อบกพร่องของตนเอง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และ 3) การเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .035

ในทางกลับกันก็แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุของการกลั่นแกล้งโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติในบางกรณี ดังนี้ 1) ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .091 และ 2) ความสนุกสนานและบันเทิง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .119

ตารางที่ 4.3.4. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความคิดเห็นต่อปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง

ปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	42.3	57.7	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	26.7	73.3	
ความแตกต่างด้านศาสนา	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	42.9	57.1	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	25.5	74.5	
ฐานะทางครอบครัว	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	26.8	73.2	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	7.7	92.3	
รูปร่างหน้าตา	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	16.1	83.9	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	3.2	96.8	
รสนิยมทางเพศ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	25.0	75.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.3	94.7	
ภาษา	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	47.6	52.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	26.3	73.7	
การกระทำที่ผิดพลาด	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	27.4	72.6	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	8.9	91.1	

จากตารางที่ 4.3.4. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งโดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ความแตกต่างด้านศาสนา มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) การกระทำที่ผิดพลาด มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) ภาษา มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 4) รสนิยมทางเพศ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 5) รูปร่างหน้าตา มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 6) ฐานะทางครอบครัว มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 7) ความแตกต่างด้านศาสนา มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ตารางที่ 4.3.5. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ				sig
		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่ เหมาะสมและไม่สามารถทำได้	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7.1	5.4	11.3	76.2	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	1.6	1.2	7.7	89.5	
ในสังคมไทยการกลั่นแกล้ง กลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	11.3	19.6	20.2	48.8	.202
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	16.6	24.3	18.6	40.5	
ผู้ที่กลั่นแกล้งไม่ควร ให้มีที่ยืนในสังคม	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	16.1	28.6	30.4	25.0	.011*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	9.3	21.5	44.5	24.7	
การกระทำที่ไม่ได้ตั้งใจ ไม่ถึงเป็นการกลั่นแกล้ง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	21.4	29.2	26.2	23.2	.014*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	17.0	36.8	33.2	13.0	

จากตารางที่ 4.3.5. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .001 2) ผู้ที่กลั่นแกล้งไม่ควรให้มีที่ยืนในสังคม มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .011 และ 3) การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถึงเป็นการกลั่นแกล้ง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .014

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติเรื่องในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งปกติทางสังคม มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .202

ตารางที่ 4.3.6. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและประสบการณ์ที่มีต่อการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่เคย	เคย	
เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนหรือไม่	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	48.2	51.8	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	30.4	69.6	
เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียนหรือไม่	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	31.5	68.5	.003*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	18.6	81.4	
เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียนหรือไม่	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	51.2	48.8	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	33.2	66.8	

จากตารางที่ 4.3.6. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้งและประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้ง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนหรือไม่ มีค่านัยสำคัญอยู่ที่ .000 2) เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียนหรือไม่ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 3) เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียนหรือไม่ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .003

ตารางที่ 4.3.7. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์ที่พบเห็นผู้กลั่นแกล้งทางตรง

ผู้กระทำ	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
เพื่อนนักเรียน	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	18.5	81.5	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	6.9	93.1	
นักเรียนรุ่นพี่	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	44.0	56.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	25.9	74.1	
นักเรียนรุ่นน้อง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	59.5	40.5	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	34.0	66.0	
ผู้ปกครอง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	85.7	14.3	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	63.6	36.4	
ครู/อาจารย์	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	72.6	27.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	42.9	57.1	
ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ)	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	89.3	10.7	.357
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	86.2	13.8	
บุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	78.6	21.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	58.7	41.3	

จากตารางที่ 4.3.7. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) เพื่อนนักเรียน มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) นักเรียนรุ่นพี่ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) นักเรียนรุ่นน้อง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 4) ผู้ปกครอง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 5) ครู/อาจารย์ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 6) บุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงกรณีผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ) มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .357

ตารางที่ 4.3.8. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง

ผู้กระทำ	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
ไม่สนใจ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	60.1	39.9	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	44.1	55.9	
รวมกลั่นแกล้ง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	93.5	6.5	.314
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	90.7	9.3	
เล่าให้เพื่อนฟัง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	53.6	46.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	35.2	64.8	
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	44.0	56.0	.048*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	34.4	65.6	
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านพฤติกรรมดังกล่าว	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	54.8	45.2	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	38.1	61.9	
แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	33.9	66.1	.679
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	32.0	68.0	

จากตารางที่ 4.3.8. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่ศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) เล่าให้เพื่อนฟัง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) ไม่สนใจ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .001 3) เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และ 4) ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .048

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่ศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) รวมกลั่นแกล้ง มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .314 และ 2) แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .679

ตารางที่ 4.3.9. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งต่อตนเองและเยาวชนภายในโรงเรียนผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ

ผู้กระทำ	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
Facebook	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	25.0	75.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	10.5	89.5	
Line	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	63.7	36.3	.459
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	67.2	32.8	
instagram	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	54.2	45.8	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	25.5	74.5	
twitter	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	53.6	46.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	22.3	77.7	
youtube	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	60.1	39.9	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	42.1	57.9	
tiktok	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	51.8	48.2	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	20.6	79.4	
clubhouse	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	67.3	32.7	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	46.6	53.4	

จากตารางที่ 4.3.9. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งต่อตนเองและเยาวชนภายในโรงเรียน โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .000 ในแพลตฟอร์ม Facebook, Instagram, Twitter, youtube, tiktok และ clubhouse

ในทางกลับกัน ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งต่อตนเองและเยาวชนภายในโรงเรียนในแพลตฟอร์ม Line โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .459

ตารางที่ 4.3.10. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมเมื่อพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ		sig
		ไม่ใช่	ใช่	
ไม่สนใจ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	61.3	38.7	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	42.1	57.9	
รวมกลั่นแกล้ง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	91.7	8.3	.103
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	95.5	4.5	
ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	60.1	39.9	.001*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	44.1	55.9	
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	52.4	47.6	.069
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	43.3	56.7	
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	53.6	46.4	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	40.5	59.5	
แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	44.0	56.0	.192
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	37.7	62.3	

จากตารางที่ 4.3.10. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ โดยค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ไม่สนใจ มีค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 3) ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง มีค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .069 2) รวมกลั่นแกล้ง มีค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ .103 และ 3) แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ มีค่ามีนัยสำคัญทางสถิติที่ .192

ตารางที่ 4.3.11. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อพบเห็นเยาวชนในโรงเรียนถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	
	ตอนต้น	ตอนปลาย	
เห็นอกเห็นใจ	29.2	42.5	.007*
สงสาร	46.4	45.7	
เฉยๆ	9.5	4.5	
ไม่ชอบผู้กระทำ	6.5	4.5	
เกลียดชังผู้กระทำ	2.4	1.2	
ไม่เคยเห็นไม่เคยได้ยิน	6.0	1.6	

จากตารางที่ 4.3.11. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกของผู้ตอบแบบสอบถามเมื่อพบเห็นเยาวชนในโรงเรียนถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .007

ตารางที่ 4.3.12. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่อง ความถี่ในการพบการกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	
	ตอนต้น	ตอนปลาย	
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	36.9	36.4	.001*
เดือนละ 1 ครั้ง	10.7	25.1	
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	20.2	16.6	
มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง	32.1	21.9	

จากตารางที่ 4.3.12. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความถี่ในการพบการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001

ตารางที่ 4.3.13. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อตนเองถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	
อยากล้างแค้น	10.1	13.8	.000*
โกรธ	21.4	36.8	
เฉยๆ	13.7	17.8	
เสียใจ	16.7	13.8	
มองโลกในแง่ดี	7.7	8.9	
ไม่เคยถูกกระทำ	30.4	8.9	

จากตารางที่ 4.3.14. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อเป็นผู้ถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000

ตารางที่ 4.3.14. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง

ปัจจัยที่ทำให้ถูกกลั่นแกล้ง	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษาตอนต้น	มัธยมศึกษาตอนปลาย	
วัฒนธรรม	1.8	.4	.000*
ศาสนา	3.0	1.6	
ฐานะทางครอบครัว	4.8	2.8	
รูปร่างหน้าตา	32.7	45.7	
รสนิยมทางเพศ	6.0	4.0	
ภาษา	.6	2.0	
การกระทำที่ผิดพลาด	1.8	21.9	
อื่นๆ	19.6	12.1	
ไม่เคยถูกกระทำ	29.8	9.3	

จากตารางที่ 4.3.14. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000

ตารางที่ 4.3.15. แสดงสัมพันธระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการถูกกลั่นแกล้ง

ระดับความกังวล	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	
	ตอนต้น	ตอนปลาย	
กังวลมาก	6.5	19.4	.002*
ค่อนข้างกังวล	36.9	34.8	
เฉย ๆ	40.5	35.2	
ไม่กังวลเลย	16.1	10.5	

จากตารางที่ 4.3.15. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการถูกกลั่นแกล้ง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .002

ตารางที่ 4.3.16. ตารางแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

มาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง	ร้อยละ		sig
	มัธยมศึกษา	มัธยมศึกษา	
	ตอนต้น	ตอนปลาย	
เยาวชนร่วมต่อต้าน	10.1	16.6	.168
มีระเบียบควบคุมและตรวจสอบ	34.5	26.3	
ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	41.7	40.1	
ลงโทษอย่างรุนแรง	10.1	13.8	
ไม่ต้องทำอะไรเลย	3.6	3.2	

จากตารางที่ 4.3.16. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์ กับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .168

ตารางที่ 4.3.17. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษากับตัวแปรตามเรื่องความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ				sig
		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
ผู้ปกครอง	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	3.6	11.3	31.3	54.2	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	1.2	3.6	23.1	72.1	
ครูอาจารย์	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	2.4	6.0	20.8	70.8	.007*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	.0	3.2	14.2	82.6	
ผู้อำนวยการ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7.1	10.1	23.2	59.5	.003*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.0	6.1	17.0	74.9	
กระทรวงศึกษาธิการ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	7.7	11.3	25.0	56.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	2.8	5.3	15.4	76.5	
กระทรวงสาธารณสุข	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	9.5	16.7	24.4	49.4	.002*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	5.3	6.5	26.3	61.9	
องค์กรสื่อ	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	12.5	14.3	26.2	47.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.9	6.9	17.0	71.3	
องค์กรพัฒนาเอกชน	ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น	8.9	13.1	25.0	53.0	.000*
	ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย	4.0	4.9	17.8	73.3	

จากตารางที่ 4.3.17. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นกำลังศึกษา มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ผู้ปกครอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) กระทรวงศึกษาธิการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) องค์กรสื่อ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 4) องค์กรพัฒนาเอกชน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 5) กระทรวงสาธารณสุข มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .002 6) ผู้อำนวยการโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .003 และ 7) ครู/อาจารย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .007

ตารางที่ 4.3.18. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกระทำที่เป็นการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
การทำร้ายร่างกาย	ไม่ใช่	28.6	26.7	16.7	6.7	.000*
	ใช่	71.4	73.3	83.3	93.3	
การทำลายข้าวของ	ไม่ใช่	33.3	33.3	53.0	31.9	.014*
	ใช่	66.7	66.7	47.0	68.1	
การหยอกล้อปมด้อย	ไม่ใช่	28.6	23.3	7.6	2.0	.000*
	ใช่	71.4	76.7	92.4	98.0	
ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา	ไม่ใช่	23.8	30.0	7.6	5.7	.000*
	ใช่	76.2	70.0	92.4	94.3	
หยอกล้อรสนิยมทางเพศ	ไม่ใช่	28.6	33.3	19.7	5.4	.000*
	ใช่	71.4	66.7	80.3	94.6	
ล้อเลียนวัฒนธรรม	ไม่ใช่	38.1	43.3	28.8	15.4	.000*
	ใช่	61.9	56.7	71.2	84.6	
ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	ไม่ใช่	23.8	26.7	9.1	4.4	.000*
	ใช่	76.2	73.3	90.9	95.6	

จากตารางที่ 4.3.18. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมที่เชื่อว่าเป็นการกลั่นแกล้งโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) การทำร้ายร่างกาย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) การหยอกล้อปมด้อย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 4) หยอกล้อรสนิยมทางเพศ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 5) ล้อเลียนวัฒนธรรม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 6) ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 7) การทำลายข้าวของ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .014

ตารางที่ 4.3.19. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้ง

สาเหตุ	ระดับความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ				sig
		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น	ควรปรับปรุง	66.7	14.3	9.5	9.5	.000*
	พอใช้	40.0	33.3	13.3	13.3	
	ดี	15.2	12.1	47.0	25.8	
	ดีเยี่ยม	7.7	9.4	30.2	52.7	
ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว	ควรปรับปรุง	52.4	9.5	23.8	14.3	.000*
	พอใช้	23.3	30.0	30.0	16.7	
	ดี	7.6	19.7	50.0	22.7	
	ดีเยี่ยม	5.7	11.4	43.0	39.9	
ปิดบังความอ่อนแอหรือข้อบกพร่องของตนเอง	ควรปรับปรุง	61.9	4.8	23.8	9.5	.000*
	พอใช้	20.0	40.0	33.3	6.7	
	ดี	6.1	16.7	54.5	22.7	
	ดีเยี่ยม	4.7	17.8	41.6	35.9	
ความสนุกสนานและความบันเทิง	ควรปรับปรุง	66.7	4.8	23.8	4.8	.000*
	พอใช้	23.3	20.0	26.7	30.0	
	ดี	7.6	10.6	48.5	33.3	
	ดีเยี่ยม	9.1	9.7	26.2	55.0	
การเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น	ควรปรับปรุง	71.4	9.5	14.3	4.8	.000*
	พอใช้	36.7	30.0	23.3	10.0	
	ดี	19.7	13.6	40.9	25.8	
	ดีเยี่ยม	7.7	10.1	39.6	42.6	

จากตารางที่ 4.3.19. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องสาเหตุที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000

ตารางที่ 4.3.20. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม	ไม่ใช้	47.6	40.0	31.8	331.5	.388
	ใช่	52.4	60.0	68.2	68.5	
ความแตกต่างทางด้านศาสนา	ไม่ใช้	52.4	33.3	33.3	30.9	.244
	ใช่	47.6	66.7	66.7	69.1	
ฐานะทางครอบครัว	ไม่ใช้	33.3	30.0	19.7	11.7	.003*
	ใช่	66.7	70.0	80.3	88.3	
รูปร่างหน้าตา	ไม่ใช้	28.6	20.0	10.6	5.4	.000*
	ใช่	71.4	80.0	89.4	94.6	
รสนิยมทางเพศ	ไม่ใช้	28.6	23.3	19.7	9.7	.006*
	ใช่	71.4	76.7	80.3	90.3	
ภาษา	ไม่ใช้	47.6	40.0	36.4	32.6	.396
	ใช่	52.4	60.0	60.6	67.4	
การกระทำที่ผิดพลาด	ไม่ใช้	33.3	33.3	16.7	13.4	.006*
	ใช่	66.7	66.7	83.3	86.6	

จากตารางที่ 4.3.20. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) รูปร่างหน้าตา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) ฐานะทางครอบครัว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .003 3) รสนิยมทางเพศ และ การกระทำที่ผิดพลาด มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .006

ในทางกลับกันแสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ความแตกต่างด้านศาสนา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .244 2) ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .388 และ 3) ภาษา มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .396

ตารางที่ 4.3.21. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง

สาเหตุ	ระดับความรู้ความเข้าใจ	ร้อยละ				sig
		ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	ค่อนข้างเห็นด้วย	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	
การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้	ควรปรับปรุง	4.8	4.8	0	90.5	.036*
	พอใช้	0	0	16.7	83.3	
	ดี	7.6	7.6	13.6	71.2	
	ดีเยี่ยม	3.4	2.0	8.1	86.6	
ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม	ควรปรับปรุง	4.8	9.5	4.8	81.0	.001*
	พอใช้	0	13.3	23.3	63.3	
	ดี	12.1	15.85	28.8	33.3	
	ดีเยี่ยม	17.1	23.5	17.8	41.6	
ผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มียีนในสังคม	ควรปรับปรุง	57.1	4.8	23.8	14.3	.000*
	พอใช้	20.0	36.7	30.0	13.3	
	ดี	10.6	42.4	30.3	16.7	
	ดีเยี่ยม	8.4	20.5	42.6	28.5	
การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง	ควรปรับปรุง	71.4	9.5	4.8	14.3	.000*
	พอใช้	30.0	33.3	30.0	6.7	
	ดี	16.7	33.3	31.8	18.2	
	ดีเยี่ยม	12.1	30.9	36.6	20.5	

จากตารางที่ 4.3.21. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้เข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อการกลั่นแกล้ง โดยมีค่านัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 2) ผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มียีนในสังคม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 3) ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .001 และ 4) การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้ มีนัยสำคัญทางสถิติ .036

ตารางที่ 4.3.22. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจในการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อ	ไม่เคย	71.4	33.3	28.8	37.6	.005*
เยาวชนในโรงเรียนหรือไม่	เคย	28.6	66.7	71.2	62.4	
เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการ	ไม่เคย	61.9	40.0	21.2	20.1	.000*
กลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนหรือ						
ตนเองในโรงเรียนหรือไม่	เคย	38.1	60.0	78.8	79.9	
เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการ	ไม่เคย	57.2	50.0	36.4	39.3	
กลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชน						
หรือตนเองในโรงเรียนหรือไม่	เคย	42.9	50.0	63.6	60.7	

จากตารางที่ 4.3.22. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) เคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 2) เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .005

ในทางกลับกันก็ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องเคยได้ยินหรือพบเห็นพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนหรือตนเองในโรงเรียน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .241

ตารางที่ 4.3.23. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง

ผู้กระทำ	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
เพื่อนนักเรียน	ไม่ใช่	23.8	20.0	12.1	9.7	.104
	ใช่	76.2	80.0	87.9	90.3	
นักเรียนรุ่นพี่	ไม่ใช่	52.4	40.0	31.8	31.5	.210
	ใช่	47.6	60.0	68.2	68.5	
นักเรียนรุ่นน้อง	ไม่ใช่	61.9	50.0	42.4	43.0	.341
	ใช่	38.1	50.0	57.6	57.0	
ผู้ปกครอง	ไม่ใช่	81.0	86.7	71.2	70.8	.235
	ใช่	19.0	13.3	28.8	29.2	
ครู/อาจารย์	ไม่ใช่	81.0	60.0	53.0	53.0	.086
	ใช่	19.0	40.0	47.0	47.0	
ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ)	ไม่ใช่	95.2	80.0	81.8	88.9	.159
	ใช่	4.8	20.0	18.2	11.1	
บุคลากรอื่นของโรงเรียน	ไม่ใช่	81.0	73.3	60.6	66.4	.304
	ใช่	19.0	26.7	39.4	33.6	

จากตารางที่ 4.3.23. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) เพื่อนนักเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .104 2) นักเรียนรุ่นพี่ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .210 3) นักเรียนรุ่นน้อง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .341 4) ผู้ปกครอง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .235 5) ครู/อาจารย์ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .086 6) ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .159 และ 7) บุคลากรอื่นของโรงเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .304

ตารางที่ 4.3.24. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรง

พฤติกรรม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
ไม่สนใจ	ไม่ใช้	61.9	70.0	50.0	48.0	.093
	ใช้	38.0	30.0	50.0	52.0	
รวมกลั่นแกล้ง	ไม่ใช้	95.2	93.3	90.9	91.6	.917
	ใช้	4.8	6.7	9.1	8.4	
เล่าให้เพื่อนฟัง	ไม่ใช้	76.2	53.3	43.9	38.6	.005*
	ใช้	23.8	46.7	56.1	61.1	
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	ไม่ใช้	52.4	46.7	36.4	36.9	.392
	ใช้	47.6	53.3	63.6	63.1	
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	ไม่ใช้	57.1	43.3	51.5	42.6	.377
	ใช้	42.9	56.7	48.5	57.4	
แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ	ไม่ใช้	38.1	36.7	33.3	31.9	.898
	ใช้	61.9	63.3	66.7	68.1	

จากตารางที่ 4.3.24. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งโดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ไม่สนใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .093 2) รวมกลั่นแกล้ง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .917 3) ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .392 4) เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .377 และ 5) แจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .898

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้ง คือ เล่าให้เพื่อนฟัง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .005

ตารางที่ 4.3.25. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจกับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

แพลตฟอร์ม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
Facebook	ไม่ใช่	33.3	20.0	15.2	15.1	.163
	ใช่	66.7	84.8	80.0	84.9	
Line	ไม่ใช่	71.4	60.0	62.1	66.8	.737
	ใช่	28.6	40.0	37.9	33.2	
Instagram	ไม่ใช่	47.6	30.0	39.4	36.6	.609
	ใช่	52.4	70.0	60.6	63.4	
twitter	ไม่ใช่	52.4	43.3	37.9	32.2	.174
	ใช่	47.6	56.7	62.1	67.8	
Youtube	ไม่ใช่	61.9	46.7	57.6	47.0	.276
	ใช่	38.1	53.3	42.2	53.0	
Tiktok	ไม่ใช่	47.6	33.3	36.4	31.5	.452
	ใช่	52.4	66.7	63.6	68.5	
clubhouse	ไม่ใช่	61.9	50.0	53.0	55.4	.843
	ใช่	38.1	50.0	47.0	44.6	

จากตารางที่ 4.3.25. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประสบการณ์การพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) Facebook มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .163 2) Line มีค่านัยสำคัญทางสถิติที่ .737 3) Instagram มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .609 4) twitter มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .174 5) Youtube มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .276 6) Tiktok มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .452 และ 7) clubhouse มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .843

ตารางที่ 4.3.26. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากที่พบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์

พฤติกรรม	ร้อยละ	ระดับความรู้ความเข้าใจ				sig
		ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
ไม่สนใจ	ไม่ใช้	66.7	63.3	48.5	47.7	.159
	ใช้	33.3	36.7	51.5	52.3	
รวมกลั่นแกล้ง	ไม่ใช้	100.0	83.3	92.4	95.0	.043*
	ใช้	.0	16.7	7.6	5.0	
ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง	ไม่ใช้	61.9	46.7	48.5	50.7	.711
	ใช้	38.1	53.3	51.5	49.3	
ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	ไม่ใช้	57.1	46.7	51.5	45.3	.625
	ใช้	42.9	53.3	48.5	54.7	
เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	ไม่ใช้	57.1	43.3	47.0	45.0	.733
	ใช้	42.9	56.7	53.0	55.0	
แจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ	ไม่ใช้	47.6	46.7	45.5	37.9	.493
	ใช้	52.4	53.3	54.5	62.1	

จากตารางที่ 4.3.26. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ไม่สนใจ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .159 2) ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .711 3) ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .625 4) เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .733 และ 5) แจ้งผู้เกี่ยวข้องดำเนินการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .493

ในทางกลับกันตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ในพฤติกรรมรวมกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .043

ตารางที่ 4.3.27. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกต่อผู้ถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
เห็นอกเห็นใจ	23.8	50.0	24.2	39.6	.456
สงสาร	57.1	33.3	57.6	44.0	
เฉย ๆ	4.8	6.7	7.6	6.4	
ไม่ชอบผู้กระทำ	4.8	3.3	6.1	5.4	
เกลียดชังผู้กระทำ	.0	.0	1.5	2.0	
ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยิน	9.5	6.7	3.0	2.7	

จากตารางที่ 4.3.27. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกต่อผู้ถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .456

ตารางที่ 4.3.28. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความถี่ในการพบเห็นการกลั่นแกล้ง

ความถี่	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
น้อยกว่าเดือนละครั้ง	19.0	28.6	0	52.4	.024*
เดือนละ 1 ครั้ง	40.0	10.0	23.3	26.7	
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	33.3	28.8	15.2	22.7	
มากกว่าสัปดาห์ละครั้ง	38.3	17.47	19.5	24.8	

จากตารางที่ 4.3.28. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความถี่ของการพบเห็นการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .024

ตารางที่ 4.3.29. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกหลังจากการถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
อยากล้างแค้น	4.8	6.7	16.7	12.4	.103
โกรธ	19.0	36.7	24.2	32.2	
เฉย ๆ	14.3	13.3	22.7	15.1	
เสียใจ	9.5	10.0	21.2	14.4	
มองโลกในแง่ดี	19.0	6.7	1.5	9.4	
ไม่เคยถูกกระทำ	33.3	26.7	13.6	16.4	

จากตารางที่ 4.3.29. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกเมื่อตนเองถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .103

ตารางที่ 4.3.30. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจกับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่เชื่อว่าทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง

ความรู้สึก	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
วัฒนธรรม	.0	3.3	1.5	.7	.051
ศาสนา	9.5	.0	.0	2.3	
ฐานะทางครอบครัว	4.8	.0	7.6	3.0	
รูปร่าง หน้าตา	23.8	40.0	43.9	40.9	
รสนิยมทางเพศ	.0	13.3	1.5	5.0	
ภาษา	4.8	.0	3.0	1.0	
การกระทำที่ผิดพลาด	9.5	6.7	9.1	15.8	
อื่น ๆ	14.3	10.0	19.7	14.8	
ไม่เคยถูกกระทำ	33.3	26.7	13.6	16.4	

จากตารางที่ 4.3.30. แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องปัจจัยที่เชื่อว่าทำให้ตนเองถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .051

ตารางที่ 4.3.31. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการถูกกลั่นแกล้ง

ระดับความกังวล	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
กังวลมาก	9.5	6.7	13.6	15.4	.970
ค่อนข้างกังวล	33.3	36.7	33.3	36.2	
เฉย ๆ	42.9	43.3	39.4	35.9	
ไม่กังวลเลย	14.3	13.3	13.6	12.4	

จากตารางที่ 4.3.32. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความกังวลต่อการถูกกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .970

ตารางที่ 4.3.32. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

มาตรการในการป้องกัน การกลั่นแกล้ง	ร้อยละ				sig
	ควรปรับปรุง	พอใช้	ดี	ดีเยี่ยม	
เยาวชนร่วมต่อต้าน	9.5	20.0	15.2	13.4	.568
มีระเบียบควบคุมและตรวจสอบ	28.6	26.7	28.8	30.2	
ให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก	38.1	33.3	39.4	41.9	
ลงโทษอย่างรุนแรง	9.5	16.7	13.6	11.7	
ไม่ต้องทำอะไรเลย	14.3	3.3	3.0	2.7	

จากตารางที่ 4.3.32. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องมาตรการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .568

ตารางที่ 4.3.33. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งกับตัวแปรตามเรื่องบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

พฤติกรรม	ตัวแปร	ร้อยละ				sig
		ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ค่อนข้าง เห็นด้วย	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
ผู้ปกครอง	ควรปรับปรุง	9.5	4.8	28.6	57.1	.000*
	พอใช้	6.7	20.0	26.7	46.7	
	ดี	.0	16.7	33.3	50.0	
	ดีเยี่ยม	1.7	3.4	24.5	70.5	
ครู/อาจารย์	ควรปรับปรุง	14.3	.0	9.5	76.2	.000*
	พอใช้	3.3	10.0	23.3	63.3	
	ดี	.0	4.5	25.8	69.3	
	ดีเยี่ยม	.0	4.0	14.8	81.2	
ผู้อำนวยการ	ควรปรับปรุง	14.3	4.8	9.5	71.4	.033*
	พอใช้	3.3	10.0	30.0	56.7	
	ดี	.0	9.1	30.3	60.4	
	ดีเยี่ยม	4.4	7.4	16.8	71.5	
กระทรวงศึกษาธิการ	ควรปรับปรุง	9.5	4.8	9.5	76.2	.000*
	พอใช้	10.0	10.0	30.0	50.0	
	ดี	1.5	6.1	40.9	51.5	
	ดีเยี่ยม	4.7	8.1	14.1	73.2	
กระทรวงสาธารณสุข	ควรปรับปรุง	14.3	14.3	9.5	61.9	.000*
	พอใช้	13.3	20.0	30.0	36.7	
	ดี	3.0	13.6	47.0	36.4	
	ดีเยี่ยม	6.7	8.7	21.5	63.1	
องค์กรสื่อ	ควรปรับปรุง	19.0	14.3	4.8	61.9	.000*
	พอใช้	20.0	13.3	26.7	40.0	
	ดี	1.5	18.2	39.4	40.0	
	ดีเยี่ยม	7.4	7.4	17.1	68.1	

ตารางที่ 4.3.33. แสดงการเปรียบเทียบแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนจำแนกตามความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้ง (ต่อ)

	ควรปรับปรุง	14.3	4.8	14.3	66.7	
องค์กรพัฒนาเอกชน	พอใช้	6.7	20.0	26.7	46.7	.000*
	ดี	1.5	10.6	40.9	47.0	
	ดีเยี่ยม	6.4	6.7	16.1	70.8	

จากตารางที่ 4.3.33. พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนี้ 1) ผู้ปกครอง, ครู/อาจารย์, กระทรวงศึกษาธิการ, กระทรวงสาธารณสุข, องค์กรสื่อ และ องค์กรพัฒนาเอกชน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .000 และ 2) ผู้อำนวยการ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .033

4.4. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

สรุปผลการวิจัยจากการวิจัยเชิงปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ด้วยการทำการสนทนากลุ่มร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทบาทกับสถานศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรครู และ ผู้นำกิจกรรมนักเรียน

จากการทำสนทนากลุ่มเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรับในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้คือ โรงเรียนสุโหลง-โกลก, โรงเรียนสตรียะลา และโรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี ซึ่งการทำสนทนากลุ่มร่วมกันกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษาดังกล่าวครั้งนี้ เนื่องจากทั้งสามกลุ่มเป็นบุคคลที่มีบทบาทในการจัดการกับปัญหาการกลั่นแกล้ง อีกทั้งยังเป็นบุคคลที่เขาถึงและเข้าใจปัญหาภายในสถานศึกษามากที่สุด ทั้งนี้เพื่อศึกษาและพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งร่วมกันทางคณะวิจัยจึงได้ผลสรุปการวิจัยดังนี้

1. ประสพการณ์และปัญหาการกลั่นแกล้งภายในสถานศึกษา

1.1. กลุ่มบุคลากรครู

จากการสอบถามบุคลากรครูท่านแรกพบว่า ตนได้พบเจอปัญหาการกลั่นแกล้งภายในสถานศึกษา คือ มีปัญหาการกลั่นแกล้งขึ้นระหว่างนักเรียนกันเอง โดยยกกรณีตัวอย่าง ว่ามีการกลั่นแกล้งทางตรงเกิดขึ้นด้วยการนำปมด้อยของเพื่อนมาสร้างความสนุกสนาน และแสดงออกถึงความรังเกียจที่มีต่อเพื่อน ส่งผลให้นักเรียนได้รับผลกระทบทางจิตใจเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีกรณีอื่น ๆ อีก เช่น การล้อชื่อบุพการี เป็นต้น ซึ่งปัญหาการกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษามีเพียงการกลั่นแกล้งทางตรง ไม่ปรากฏการกลั่นแกล้งที่เป็นรูปแบบการทำร้ายร่างกายที่รุนแรง

จากการสอบถามบุคลากรครูท่านที่สองพบว่า ปัญหาการกลั่นแกล้งที่ปรากฏคือมีการกลั่นแกล้งระหว่างนักเรียน โดยผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งถูกกลั่นแกล้งต่อเนื่องกันจนส่งผลกระทบต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิต โดยท้ายที่สุดตนมีอาการซึมเศร้าและพบจิตแพทย์เพื่อรักษาอาการดังกล่าว อีกทั้งยังส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ตามมา เนื่องจากเพื่อน ๆ กลุ่มอื่นได้มีการกีดกันไม่อนุญาตให้เข้ากลุ่ม

จากการสอบถามบุคลากรครูท่านที่สามและท่านสุดท้ายพบว่า ปรากฏการกลั่นแกล้งของครูต่อนักเรียน ซึ่งเป็นการกลั่นแกล้งทางตรงที่มีการใช้ความรุนแรงต่อนักเรียน ส่งผลให้นักเรียนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่ย่ำแย่ ต่อมานักเรียนต้องเข้าพบจิตแพทย์ในที่สุด และต้องพึงยารักษาสุขภาพจิตใจจากกลั่นแกล้งที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังมีการกลั่นแกล้งที่เป็นการทำโทษนักเรียนที่ทำผิดกฎของโรงเรียนในที่สาธารณะ ส่งผลให้นักเรียนเกิดความอับอาย และส่งผลกระทบต่อจิตใจนักเรียนในที่สุด

จากการสอบถามบุคลากรครูท่านที่สี่พบว่า มีการกลั่นแกล้งทางตรงเกิดขึ้น เป็นการกลั่นแกล้งระหว่างนักเรียน โดยการกลั่นแกล้งดังกล่าวปรากฏให้เห็นทั้งรูปแบบที่เป็นการทำร้ายร่างกายต่อกัน เช่น การชกต่อย หรือทุบตี เป็นต้น รวมถึงการกลั่นแกล้งด้วยวาจา เช่น การดูหมิ่นดูแคลน ตีฉุนต้อนินทา พูดจาเสียดสี ล้อเลียนชื่อบุพการี และล้อเลียนรูปร่างหน้าตา เป็นต้น อีกทั้งยังมีการกลั่นแกล้งด้วยพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมอื่น ๆ เช่น การกีดกันไม่ให้เข้ากลุ่ม เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่า มีการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์เกิดขึ้น เช่น การใช้คำหยาบคายโจมตีบุคคลอื่น ด้วยการโพสต์ หรือการส่งต่อ เป็นต้น

1.2 กลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียน

จากการสอบถามกลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียนพบว่า ภายในสถานศึกษาจะมีกลุ่มนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นกลุ่มนักเรียนที่ค่อนข้างมีอุปนิสัยเกรดด้วยการใช้อำนาจที่ตนเองมีอยู่ เช่น การมีพรรคพวกเพื่อไถเงิน และใช้คำที่รุนแรงต่อว่ากลุ่มคนที่ด้อยกว่า เป็นต้น อีกทั้งยังมีการกลั่นแกล้งที่เป็นรูปแบบการใช้สิ่งของมากระทำการกลั่นแกล้งที่บริเวณห้องน้ำ โดยไม่ทราบว่ามีบุคคลเป้าหมายในการกลั่นแกล้งหรืออาจทำไปเพื่อความสนุกสนาน นอกจากนี้ยังมีการกลั่นแกล้งต่อตัวเด็กนักเรียนที่เป็นเด็กพิเศษโดยนำปมด้อยของบุคคลอื่นมาใช้เพื่อกลั่นแกล้งด้วยการใช้คำพูดที่ไม่เหมาะสม ทำให้ผู้อื่นเป็นตัวตลกในสายตาของผู้อื่น

อย่างไรก็ตามภายในโรงเรียนไม่ได้มีเพียงแค่การกลั่นแกล้งระหว่างนักเรียน แต่ยังมีการกลั่นแกล้งที่เกิดจากครูต่อนักเรียน คือ การแสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันต่อนักเรียน เมื่อนักเรียนคนไหนที่ถือเป็นหัวกะทิของห้องก็จะได้ความสนใจจากอาจารย์มากกว่าเด็กทั่วไป หรือการให้ความสำคัญ และสนับสนุนนักเรียนที่ชำนาญด้านวิชาการมากกว่าด้านกีฬา ซึ่งในขณะเดียวกันนักเรียนที่ชำนาญด้านกีฬาได้ประสบความสำเร็จด้วยการเป็นนักกีฬาอาชีพ และบางกรณีมีการใช้คำสรรพนามที่รุนแรงโดยใช้รูปร่างหรือลักษณะมาใช้เป็นชื่อเรียกซึ่งกระทำโดยโดยครูอาจารย์เมื่อต้องการเรียกนักเรียนแต่ไม่สามารถจำชื่อของนักเรียนได้

2. บุคคลหรือองค์กรที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

2.1. กลุ่มบุคลากรครู

จากการสอบถามกลุ่มบุคลากรครูพบว่า บุคคลที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือครูอาจารย์ภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูที่ปรึกษาของนักเรียน เนื่องจากใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ต้องคอยดูแล และสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนที่อยู่ในอำนาจการดูแลของตนเอง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อกัน รวมถึงการทำงานร่วมกันด้วยการบูรณาการกับฝ่ายปกครองของโรงเรียน ในการปรับ และดูแลพฤติกรรมของนักเรียน นอกจากนี้บุคคลที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้งอีกเช่นกัน คือผู้ปกครองของนักเรียนที่ต้องคอยอบรมสั่งสอน เพื่อปรับพฤติกรรมของนักเรียนให้ดีขึ้น

ส่วนองค์กรที่ควรเข้ามามีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง จากการสอบถามพบว่า สถานศึกษาอาจมีการบูรณาการกับหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบการจัดอบรม หรือสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันการกลั่นแกล้ง เพื่อให้เกิดการพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง และพัฒนาการควบคุมอารมณ์ของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถสร้างความเข้าใจแก่นักเรียน และครูอาจารย์ถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง

2.2. กลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียน

จากการสอบถามกลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียนพบว่า บุคคลหรือองค์กรที่ควรเข้ามามีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับด้านสิทธิมนุษยชนในการเข้ามาดูแลเกี่ยวกับการศึกษา และสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา อาจมีการสร้างสื่อหรือการอบรมด้วยการเชิญวิทยากรมา ถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียน โดยเฉพาะชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น เนื่องจากบางคนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจ และความตระหนักถึงผลกระทบที่เกิดจากการกลั่นแกล้ง นอกจากนี้ยังมีการเสนอหน่วยงานอื่นอีกด้วย คือ โรงพยาบาลกรมสุขภาพจิต ที่ต้นตอการให้เข้ามามีส่วนร่วมในการสร้างความตระหนักถึงผลกระทบทางสภาพจิตใจของผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งเป็นอย่างไร อย่างไรก็ตามการจัดทำกรอบรม และการเข้ามาให้ความรู้ของหน่วยงานภายนอกต่าง ๆ นั้น ไม่เพียงแต่ควรจัดการอบรมแก่นักเรียนภายในสถานศึกษา แต่ยักรวมไปถึงการจัดการอบรมแก่ระดับผู้บริหาร และบุคลากรอีกด้วย เนื่องจากกลุ่มบุคลากรก็มีส่วนที่ทำให้เกิดการกลั่นแกล้งขึ้นเช่นกัน

3. แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

3.1. กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน

จากการสอบถามกลุ่มผู้บริหารโรงเรียนพบว่า แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ การเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจร่วมกับการส่งเสริมการทำกิจกรรมจากองค์กรภายนอก เพื่อสร้างความคิดเชิงบวก อันสามารถสร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้งต่อนักเรียน หรือผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง นอกจากนี้ยังสามารถป้องกันการกลั่นแกล้งด้วยการใช้การบูรณาการและความร่วมมือจากองค์กรภายนอกที่มีความรู้เฉพาะทาง อันสามารถเข้ามาอบรมและมอบความรู้เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งแก่เด็ก ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อป้องกันพฤติกรรมการกลั่นแกล้งที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

3.2. กลุ่มบุคลากรครู

จากการสอบถามกลุ่มบุคลากรครูให้ความเห็นว่า แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ การเน้นทำความเข้าใจเด็กนักเรียน แสดงให้เห็นถึงมารยาทที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคม และชี้ให้เห็นผลกระทบ หรือโทษที่อาจส่งผลต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง และผู้ที่กระทำการกลั่นแกล้งในรูปแบบต่าง ๆ อย่างไรก็ตามการส่งเสริม การทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการรณรงค์การกลั่นแกล้ง อาจมีการยกสถานการณ์ตัวอย่างให้นักเรียนได้เห็นอย่างชัดเจน ทั้งนี้เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเอง อันสามารถเป็นบทเรียนในการสร้างความเข้าใจ ความตระหนักมากขึ้น และนำไปสู่การบรรเทาการกลั่นแกล้งในสังคม

3.3. กลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียน

จากการสอบถามกลุ่มผู้นำกิจกรรมนักเรียนถึงแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งพบว่าการกลั่นแกล้งสามารถป้องกันด้วยการได้รับความร่วมมือจากองค์กรภายนอกต่าง ๆ ที่เข้ามาอบรม และสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับการรณรงค์เพื่อป้องกันการกลั่นแกล้งแก่กลุ่มเด็กไปจนถึงกลุ่มคนวัยทำงาน อีกทั้งยังสามารถนำรายละเอียดหรือความรู้ที่ได้จากการอบรมนั้นมาใส่ในหลักสูตรการศึกษา จึงจะสามารถเข้าถึงนักเรียนได้ และจะส่งผลกระทบเชิงบวกที่รวดเร็วและชัดเจนขึ้น รวมถึงการคอยเน้นย้ำเพื่อสร้างความตระหนัก และความเข้าใจแก่นักเรียนในช่วงเวลาการจัดกิจกรรมภายในโรงเรียน จากแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งข้างต้นจะสามารถส่งเสริมเรื่องสิทธิมนุษยชนที่แสดงถึงความเท่าเทียมของมนุษย์ในโลกปัจจุบันที่มีพัฒนาการที่ก้าวไกลการได้รับการป้องกันการกลั่นแกล้ง จึงสามารถลดค่านิยมต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นอดีต

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces) วัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ และศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed method) ซึ่งประกอบด้วย การวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ภายใต้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยการวิจัยเชิงปริมาณศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 415 คน โดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 5 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ศาสนา ชั้นปีที่กำลังศึกษา และฐานะทางครอบครัว (รายได้ต่อเดือน) ตอนที่ 2 ทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน ตอนที่ 3 พฤติกรรมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน ตอนที่ 4 ประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน และตอนที่ 5 แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน และการวิจัยเชิงคุณภาพใช้คำถามแบบปลายเปิดและใช้วิธีการสนทนากลุ่มกับผู้ให้ข้อมูลหลัก

การวิจัยในครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงปริมาณด้วยการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูปทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล จำแนก และจัดระบบออกเป็นหมวดหมู่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการตีความและหาข้อสรุปและนำเสนอข้อมูลเป็นข้อความแบบบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัยเชิงปริมาณ

1.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.5 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และร้อยละ 40.5 เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และร้อยละ 71.8 มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความหมายของการกลั่นแกล้งอยู่ในระดับดีเยี่ยม รองลงมา ร้อยละ 15.9 อยู่ในระดับดี ร้อยละ 7.2 อยู่ในระดับพอใช้ และน้อยที่สุด ร้อยละ 5.1 อยู่ในระดับควรปรับปรุง

1.2. ทศนคติต่อการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อสาเหตุต่อที่ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้งโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.00 โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติต่อปัญหาการกลั่นแกล้งโดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.97

จากการวิจัยพบว่าเยาวชนมีทัศนคติต่อพฤติกรรมที่ใช้เพื่อกลั่นแกล้งอยู่ในระดับที่ถูกต้องโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .88 โดยพฤติกรรมที่เยาวชนเห็นว่าเป็นการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ หยอกล้อปมต้อย มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .94 รองลงมาคือ ล้อเลียนวัฒนธรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .92 และน้อยที่สุด คือ ทำลายข้าวของ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .65

นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนมีทัศนคติต่อปัญหาการกลั่นแกล้ง โดยรวมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.97 โดยเยาวชนเห็นว่าการกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถทำได้มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.73 รองลงมาคือ ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.93 รองลงมาผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มีที่ยืนในสังคม และน้อยที่สุด คือ การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.46 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่ .984

1.3. ตอนที่ 3 พฤติกรรมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

พบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 62.4 เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียน และร้อยละ 37.6 ไม่เคยมีพฤติกรรมการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียน และในด้านความกังวลพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้สึกค่อนข้างกังวลต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกกลั่นแกล้ง โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 2.49

นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมของเยาวชนหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียนมากที่สุดคือ แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.67 รองลงมาคือ ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.62 รองลงคือ เล่าให้เพื่อนฟัง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.57 และน้อยที่สุดคือ ร่วมกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .08

นอกจากนี้ยังพบว่าพฤติกรรมของเยาวชนหลังจากเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียนมากที่สุดคือ แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.60 รองลงมา คือ เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.54 รองลงมา คือ ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.53 และน้อยที่สุด คือ ร่วมกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.06

จากการวิจัยพบว่าเมื่อเยาวชนพบเห็นผู้อื่นถูกกลั่นแกล้ง ส่วนใหญ่ร้อยละ 46.0 มีความรู้สึกสงสารต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 37.1 รู้สึกเห็นอกเห็นใจผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 6.5 รู้สึกเฉย ๆ ต่อผู้ที่ถูกกระทำ น้อยที่สุดร้อยละ 1.7 มีความรู้สึกเกลียดชังผู้ที่ถูกกระทำ และพบว่าส่วนใหญ่เมื่อถูกกลั่นแกล้ง ร้อยละ 30.6 รู้สึกโกรธเมื่อตนถูกกลั่นแกล้ง รองลงมาร้อยละ 17.6 ไม่เคยถูกกระทำ ร้อยละ 16.1 รู้สึกเฉย ๆ ร้อยละ 14.9 รู้สึกเสียใจ ร้อยละ 12.3 รู้สึกอยากล้างแค้น และน้อยที่สุดร้อยละ 8.4 รู้สึกมองโลกในแง่ดี

1.4. ประสบการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

จากการวิจัยพบว่าเยาวชนส่วนใหญ่ร้อยละ 36.6 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนน้อยกว่าเดือนละครั้ง รองลงมาร้อยละ 26.0 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนมากกว่าสัปดาห์ละครั้ง ร้อยละ 19.3 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนเดือนละครั้ง และน้อยที่สุด 18.1 พบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนสัปดาห์ละครั้ง

นอกจากนี้ยังพบว่าเยาวชนมีประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.68 โดยประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งของผู้ตอบแบบสอบถามมากที่สุดคือ การกลั่นแกล้งทางตรง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.76 และน้อยที่สุดคือการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.60

นอกจากนี้ยังพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40.5 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยเรื่องรูปร่างหน้าตา รองลงมาร้อยละ 15.2 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยจากเรื่องอื่น ๆ ร้อยละ 13.7 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งจากการกระทำที่ผิดพลาด และน้อยที่สุดร้อยละ 1.0 มีความเชื่อว่าตนเองถูกกลั่นแกล้งด้วยปัจจัยเรื่องวัฒนธรรม

ในด้านประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงพบว่าเยาวชนมีประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.47 โดยประสบการณ์การเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรงมากที่สุดคือ เพื่อนนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.88 รองลงมาคือนักเรียนรุ่นพี่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.67 และน้อยที่สุดคือ ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ) มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.13

ในด้านประสบการณ์ของการเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ .49 โดยประสบการณ์ของเยาวชนในการเห็นหรือได้ยินผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มากที่สุดคือ Facebook มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.88 รองลงมาคือ Line มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.67 และน้อยที่สุดคือ Clubhouse มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 0.13

1.5. แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

จากการพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 40.7 มีความคิดเห็นว่ามาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้ คือ การให้ความรู้และสร้างจิตสำนึก รองลงมาร้อยละ 29.6 มีความคิดเห็นว่ามาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ ให้มีระเบียบควบคุมและตรวจสอบ ร้อยละ 14.0 มีความคิดเห็นว่ามาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ การให้เยาวชนร่วมกันต่อต้าน ร้อยละ 12.3 มีความคิดเห็นว่ามาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือ การลงโทษอย่างรุนแรง และน้อยที่สุดร้อยละ 3.4 มีความคิดเห็นว่ามาตรการที่สามารถป้องกันการกลั่นแกล้งในโรงเรียนได้คือไม่ต้องทำอะไรเลย

นอกจากนี้ยังพบว่าความคิดเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 3.49 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ที่ .817 โดยบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ ผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้อำนวยการ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข องค์กรสื่อ และองค์กรพัฒนาเอกชน

2. สรุปผลการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีปัญหาการกลั่นแกล้งภายในสถานศึกษา คือ มีปัญหาการกลั่นแกล้งขึ้นระหว่างนักเรียนกันเอง โดยมีการกลั่นแกล้งทางตรงเกิดขึ้น เช่น การนำปมด้อยเรื่องรูปร่างหน้าตาของเพื่อนมาสร้างความสนุกสนาน แสดงความรังเกียจที่มีต่อบุคคลอื่น พุดจาใส่ร้ายป้ายสี เสียชื่อเสียง ล้อช้อบุพการี และทำร้ายร่างกาย สร้างความอับอาย เป็นต้น โดยผู้ถูกรังเกียจมักเป็นผู้ที่อ่อนแอกว่า โดยการกลั่นแกล้งส่งผลให้นักเรียนได้รับผลกระทบทางจิตใจอย่างรุนแรง เช่น ก่อให้เกิดโรคซึมเศร้าจนส่งผลให้นักเรียนมีสภาพร่างกายและจิตใจที่ย่ำแย่จนต้องเข้าพบจิตแพทย์ เป็นต้น และยังปรากฏการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ ด้วยวิธีการ เช่น การใช้คำหยาบคายโจมตีบุคคลอื่น ด้วยการโพสต์หรือการส่งต่อข้อมูล เป็นต้น ซึ่งมีปัจจัยมาจากพฤติกรรมส่วนตัวของผู้กระทำซึ่งเป็นสาเหตุของการกลั่นแกล้ง โดยมักเกิดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมากกว่าชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย

ในด้านการป้องกันการกลั่นแกล้ง พบว่า บุคคลที่ควรมีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้งมากที่สุด คือ ครูอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ปกครองของนักเรียนซึ่งมีความใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือการบูรณาการและความร่วมมือจากองค์กรภายนอกที่มีความรู้เฉพาะทาง เช่น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับปัญหาสุขภาพจิต หน่วยงานที่ทำงานเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน เป็นต้น โดยมีวิธีการในการป้องกันการกลั่นแกล้ง คือ การคอยดูแลและสอดส่องพฤติกรรมของนักเรียนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง การทำงานร่วมกันด้วยการบูรณาการกับฝ่ายปกครองของโรงเรียนในการปรับเปลี่ยนและดูแลพฤติกรรมของนักเรียน การจัดอบรมให้ความรู้ หรือสร้างกิจกรรมซึ่งเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันการกลั่นแกล้ง สร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง สร้างความคิดเชิงบวก โดยจะต้องกระทำต่อทั้งนักเรียน และบุคลากรภายใน รวมไปถึงระดับผู้บริหารโรงเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเชิงปริมาณพบว่าจากการวิจัยพบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้ง แสดงให้เห็นว่าเยาวชนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่ดีกว่าผู้ที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น นอกจากนี้ ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมการแสดงออกที่เป็นการกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งเป็นผู้ที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่มากกว่าโดยจะมีทัศนคติไม่เห็นด้วยหรือไม่สนับสนุนต่อพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งมากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีระดับความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า

นอกจากนี้ ยังพบว่าในประเด็นทัศนคติต่อสาเหตุที่ก่อให้เกิดการกลั่นแกล้งพบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องทัศนคติต่อพฤติกรรมการกลั่นแกล้ง และปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในระดับชั้นที่สูงกว่าและมีระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งที่มากกว่าจะสามารถแยกแยะพฤติกรรมที่เป็นการกลั่นแกล้งและปัจจัยที่ถูกนำมาใช้ในการกลั่นแกล้งมากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีระดับความรู้ความ

เข้าใจที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า สอดคล้องกับแนวคิดที่ว่าทัศนคติ คือ ระดับของความรู้สึกนึกคิดที่เกี่ยวข้องกับภาวะทางจิตใจของบุคคลที่มีต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยมีผลมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์

ในประเด็นประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งทั้งการกลั่นแกล้งทางตรงและการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และการพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง และการพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องประเด็นประสบการณ์ต่อการกลั่นแกล้งทั้งการกลั่นแกล้งทางตรงและการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งที่มากกว่าจะมีประสบการณ์ในการพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรงและการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ และการพบเห็นผู้กระทำการกลั่นแกล้งทางตรง และการพบเห็นการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ต่าง ๆ มากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีระดับความรู้ความเข้าใจที่เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า

ในประเด็นของความถี่ในการพบเห็นการกลั่นแกล้ง พบว่า ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความถี่ในการพบเห็นการกลั่นแกล้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมีระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่าจะมีจะปรากฏให้เห็นการกลั่นแกล้งที่มากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีระดับความรู้ความเข้าใจที่ เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่มากกว่า นอกจากนี้ ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกและประสบการณ์ในการถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจะมีประสบการณ์การถูกกลั่นแกล้งและมีความรู้สึกต่อการกลั่นแกล้งที่มากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในประเด็นพฤติกรรมตอบสนองหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรงและการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ พบว่า ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องพฤติกรรมตอบสนองหลังจากพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีกว่าจะมีการตอบสนองภายหลังการพบเห็นการกลั่นแกล้งทางตรงและการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์มากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

ในประเด็นด้านความรู้สึกต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้ง พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องความรู้สึกต่อผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีทัศนคติและความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งมากกว่าจะมีความรู้สึกเห็นอกเห็นใจและสงสารผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งมากกว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีทัศนคติและความรู้ความเข้าใจต่อการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า นอกจากนี้ ในด้านความกังวล พบว่า ตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามเรื่องระดับความกังวลต่อการกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายซึ่งมีทัศนคติและความรู้ความเข้าใจต่อการกลั่นแกล้ง

ที่มากกว่าจะมีความกังวลต่อการกลั่นแกล้งมากกว่าผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีทัศนคติและความรู้ความเข้าใจต่อการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า

ในด้านความเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรเข้ามามีบทบาทในการกลั่นแกล้ง พบว่าตัวแปรต้นเรื่องระดับชั้นที่กำลังศึกษาและระดับความรู้ความเข้าใจการกลั่นแกล้งมีผลต่อความเห็นต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่ควรเข้ามามีบทบาทในการกลั่นแกล้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยแสดงให้เห็นว่าผู้ที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายและมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่มากกว่าจะความคิดเห็นว่าบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรเข้ามามีบทบาทในการป้องกันการกลั่นแกล้งมากกว่าผู้ที่อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและมีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งที่น้อยกว่า

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้

1.1. สร้างความรู้และจิตสำนึกด้วยการจัดอบรมให้ความรู้ หรือสร้างกิจกรรมซึ่งเกี่ยวกับการรณรงค์ป้องกันการกลั่นแกล้ง สร้างความตระหนักถึงผลกระทบของการกลั่นแกล้ง สร้างความคิดเชิงบวก ต่อทั้งเยาวชนและบุคลากรภายในโรงเรียน รวมไปถึงระดับผู้บริหารสถานศึกษา

1.2. ในการป้องกันการกลั่นแกล้งต้องเกิดกระบวนการบูรณาการร่วมกันระหว่างผู้ปกครอง ครูอาจารย์ ผู้อำนวยการ กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข องค์กรสื่อ และองค์กรพัฒนาเอกชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยในครั้งต่อไป

ศึกษาแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งขององค์กรหรือหน่วยงานซึ่งส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการกลั่นแกล้งของเยาวชน

บรรณานุกรม

- BookPlus. (มปป.). *Why Bullying? ทำไมถึงต้องกลั่นแกล้ง อะไรคือสาเหตุของพฤติกรรมรุนแรงเหล่านี้?* สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, จาก <https://bookplus.co.th/why-bullying-%E0%B8%97%E0%B8%B3%E0%B9%84%E0%B8%A1%E0%B8%96%E0%B8%B6%E0%B8%87%E0%B8%95%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B8%B1%E0%B9%88%E0%B8%99%E0%B9%81%E0%B8%81%E0%B8%A5%E0%B9%89/>
- Evans, C. B. R., & Chapman, M. V. (2014). Bullied youth: The impact of bullying through lesbian, gay, and bisexual name calling. *American Journal of Orthopsychiatry*, 84(6), 644–652. <https://doi.org/10.1037/ort0000031>
- Peter K. Smith. (2017). *Bullying and Theory of Mind: A Review*. Retrieved November 30, 2021, from <https://www.eurekaselect.com/152060/article>
- Rigby Ken. (2003). *Addressing bullying in schools: theory and practice*. Trends & issues in crime and criminal justice no. 259. Canberra: Australian Institute of Criminology. <https://www.aic.gov.au/publications/tandi/tandi259>
- THE STANDARD TEAM. (2564). *มาร่วมปลุกความกล้า เปล่งเสียง และปล่อยความคิดเห็น เพื่อ #ให้ไซเบอร์บูลลี่จบที่รุ่นเรา*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, จาก <https://thestandard.co/safeinternetlab/>
- workpoint TODAY. (2561). *ศึกษาจากทั่วโลก ‘เด็กกรังแกกันในโรงเรียน’ แก้ปัญหาอย่างไร*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2565, จาก <https://shorturl.asia/jwGPK>.
- กายกาญจน์ เสนแก้ว. (2558). *พฤติกรรมการใช้เครือข่ายสังคมออนไลน์ของ Gen-X ใน กรุงเทพมหานคร*, สืบค้นเมื่อ 6 ตุลาคม 2564. จาก http://dspace.bu.ac.th/bitstream/123456789/2395/1/kaikarn_senk.pdf
- กิตติพศ ทูปิยะ. (2560). *พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและสารสนเทศของนิสิตมหาวิทยาลัยบูรพา*. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/58930117.pdf
- กนกวรรณ สุภาราญ. (2563). *บทบาทของครอบครัว โรงเรียนและชุมชน กับ การป้องกันการกลั่นแกล้งกันในโรงเรียน*. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2564, จาก https://www.educathai.com/knowledge/articles/368?fbclid=IwAR1glX2Ge3SkFmClaTZHH8g_5JsbAG7pXKRh7cHXkdR-O8sqWOQbVIXKc-4
- เกษตรชัย และหิม. (2554). *พฤติกรรมการรังแกกันของนักเรียน*. วารสาร เกษตรศาสตร์ (สังคม), ปีที่ 32, 158-166

- เขมิกา เขมะกนก สุคนาวา, จริยา ทะรักษา และวีระศักดิ์ ชลไชยะ. (ม.ป.ป.). *การรังแกในเด็กและวัยรุ่น* (Bullying in children and adolescents). สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.thaipediatrics.org/Media/media-20200805115920.pdf>
- เดือนเพ็ญ แบลิว. (2559). ทศนคติ ความสัมพันธ์ระหว่างความรับผิดชอบต่อสังคม (CSR) กับภาพลักษณ์ขององค์การเครือข่ายซีเมนต์ไทย (SCG) ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์และบริการของผู้บริโภคในเขตกรุงเทพมหานคร. สืบค้นเมื่อ 15 ตุลาคม 2564, จาก <https://research-system.siam.edu/2013-12-20-04-25-20/2480-2013-12-20-05-58-387>
- สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/58930117.pdf
- ไทยรัฐออนไลน์. (2562). *บูลลี่ในร.ร.ไม่ใช่เรื่องเล็ก เด็กร.1 ยิ่งเพื่อน น้องป.5 ผูกคอก หนีการถูกเหยียด*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, <https://www.thairath.co.th/news/society/1729051>
- ไทยรัฐออนไลน์. (2563). *หยุด Cyberbullying กลั่นแกล้ง โจมตีผ่านโซเชียล คิดต่างได้ แต่ควรเคารพในความต่าง*. สืบค้นเมื่อ 8 ตุลาคม 2564, จาก <https://www.thairath.co.th/news/society/1871781>
- นรินทร์ เขตต์วัฒน์. (2556). ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล วังสรรพรส อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2565, จาก http://digital_collect.lib.buu.ac.th/dcms/files/54930416/title.pdf ภัทรจรัส บำรุงพงษ์ และอุนิษา พิณวา แสนใหม่. (2563). การรังแกทางไซเบอร์ผ่านสื่อออนไลน์ สาเหตุ และแนวทางการจัดการปัญหา, สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2564. จาก <http://gscm.nida.ac.th/uploads/files/1600162648.pdf>
- พิรัชย์ภณ แสงทอง. (2551). ทศนคติและพฤติกรรมของผู้ใช้บริการที่มีต่อธุรกิจระบบขนส่งและกระจายสินค้าของบริษัท ชูชูโย (ประเทศไทย) จำกัด. สืบค้นเมื่อ 10 ตุลาคม 2564, จาก http://thesis.swu.ac.th/swuthesis/Man/Phirachphon_S.pdf
- รสสุคนธ์ มกรมณี. (2555). *ทฤษฎีการแก้ปัญหาและแนวปฏิบัติพื้นฐาน*. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2564, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/73287>
- เลิศโตมรสกุล. (2562). *การกลั่นแกล้งในมหาวิทยาลัย : กรณีศึกษานิสิตที่มีความต้องการพิเศษ*. วารสารคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย, ปีที่ 15 (ฉบับที่ 2), 49-63
- วชิระพันธ์ ทองสินธุ์, กนกภรณ์ผ่อง สุวรรณ, คมเดช อินทรวาริ, จารุวัฒน์ คงด้วง, วันเฉลิม ศรีอินทร์, สิทธิกร จุตเดช และสมิทร จันทร์ศร. (ม.ป.ป.). *มาตรการป้องกันพฤติกรรมกรังแกในโรงเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา*. สืบค้นเมื่อ 29 พฤศจิกายน 2564, จาก http://www2.huso.tsu.ac.th/NCOM/bill_202011385648.pdf
- สุยัยณี อահวัง, นิศริน เจ๊ะหามะ, สโรชา ชูเล่ง, นูรีดา เจ๊ะอือซอ, อับดุลคอลิก อรรอฮีมีย และ ฉันยากร ตุดเกื้อ. (2563). ผลกระทบจากพฤติกรรมกรังแกของนักเรียนในจังหวัดปัตตานี. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2565, จาก http://www2.huso.tsu.ac.th/ncom/csd/csdful_pdf/f328.pdf

ภาคผนวก

**แบบสอบถามโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง
ภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้
Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces**

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียนมัธยมศึกษาประเภทสามัญศึกษาของรัฐ ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : Bullying and prevention of youth in 3 southern border provinces

วัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษารูปแบบปัญหาของการกลั่นแกล้ง พฤติกรรมการกลั่นแกล้ง ความรุนแรง ประสบการณ์ และทัศนคติต่อการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้
2. ศึกษาหาแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้งของเยาวชนในโรงเรียนสามัญศึกษาของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

วิธีการทำแบบสอบถาม

1. เติมข้อมูลในช่องว่าง เช่น

วันที่ (ว/ด/ป) :

		/			/				
--	--	---	--	--	---	--	--	--	--

2. วงกลมคำตอบที่ต้องการตอบ

ชั้นปีที่กำลังศึกษา :

1	2	3	4	5	6
ม.1	ม.2	ม.3	ม.4	ม.5	ม.6

การรักษาความลับข้อมูลส่วนตัวของท่านจะเป็นไปด้วยความเคร่งครัด โดยข้อมูลส่วนตัวของท่านจะไม่ปรากฏในแบบสอบถามนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. วันที่ (ว/ด/ป) :

		/			/				
--	--	---	--	--	---	--	--	--	--

2. เพศ :

1	ชาย	2	หญิง	3	อื่น ๆ
---	-----	---	------	---	--------

3. ศาสนา :

1	2	3	4
พุทธ	อิสลาม	คริสต์	อื่น ๆ

4. ชั้นปีที่กำลังศึกษา :

1	มัธยมศึกษาตอนต้น
2	มัธยมศึกษาตอนปลาย

5. ฐานะทางครอบครัว (รายได้ต่อเดือน) :

1	ต่ำกว่า 5,000	2	5,001 - 10,000
3	10,001 - 15,000	4	15,001 - 20,000
5	20,001 - 25,000	6	มากกว่า 25,000

6. โรงเรียนที่กำลังศึกษา :

1	โรงเรียนสตรียะลา
2	โรงเรียนสุโขทัย-ลก
3	โรงเรียนเบญจมราชูทิศ จังหวัดปัตตานี

ตอนที่ 2 ทักษะคิดต่อการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

ต่อไปนี้จะสอบถามเกี่ยวกับทักษะคิดต่อการกลั่นแกล้ง (Bullying)

7. โปรดแสดงความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ท่านสามารถตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
a.	การกลั่นแกล้ง คือ การกระทำที่เป็นการข่มเหง รังแก ทำร้ายด้วยกำลังต่อ บุคคลที่อ่อนแอกว่า	1	2	3	4
b.	การกลั่นแกล้ง คือ การพูด การใส่ร้ายป้ายสี ชุบฉิบ นินทา ที่ส่งผลต่อจิตใจ	1	2	3	4
c.	การกลั่นแกล้งก่อให้เกิดการบาดเจ็บต่อร่างกาย หรือจิตใจ	1	2	3	4
d.	การกระทำที่ไม่ได้ตั้งใจไม่ถือเป็นการกลั่นแกล้ง	1	2	3	4
e.	การกลั่นแกล้งส่งผลกระทบต่อทั้งผู้กระทำและผู้ถูกรกระทำ	1	2	3	4

8. เมื่อท่านได้ยินคำว่า การกลั่นแกล้ง ท่านนึกถึงพฤติกรรมอะไร ท่านสามารถตอบว่า ใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	การทำร้ายร่างกาย	1	2
b.	การทำลายข้าวของ	1	2
c.	การหยอกล้อปมด้อย	1	2
b.	ล้อเลียนชื่อบิดา มารดา	1	2
e.	หยอกล้อรสนิยมทางเพศ	1	2
f.	ล้อเลียนวัฒนธรรม	1	2
g.	ว่ากล่าวด้วยถ้อยคำที่รุนแรง	1	2
h.	อื่น ๆ	1	2

9. โปรดแสดงความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วยมากน้อยเพียงใดว่าสาเหตุต่อไปนี้ก่อให้เกิดปัญหาการกลั่นแกล้ง ท่านสามารถตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
a.	ความต้องการมีอำนาจเหนือผู้อื่น	1	2	3	4
b.	ขาดการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากครอบครัว	1	2	3	4
c.	ปิดบังความอ่อนแอหรือข้อบกพร่องของตนเอง	1	2	3	4
d.	ความสนุกสนานและความบันเทิง	1	2	3	4
e.	การเลียนแบบพฤติกรรมของผู้อื่น	1	2	3	4

10. เมื่อพูดถึงการกลั่นแกล้ง ประเด็นใดบ้างที่ถูกนำมาใช้เพื่อกลั่นแกล้ง ท่านสามารถตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	ความแตกต่างด้านวัฒนธรรม	1	2
b.	ความแตกต่างทางด้านศาสนา	1	2
c.	ฐานะทางครอบครัว	1	2
e.	รูปร่าง หน้าตา	1	2
f.	รสนิยมทางเพศ	1	2
g.	ภาษา	1	2
h.	การกระทำที่ผิดพลาด	1	2
i.	อื่น ๆ	1	2

11. โปรดแสดงความคิดเห็นว่าท่านเห็นด้วยกับข้อความต่อไปนี้มากน้อยเพียงใด ท่านสามารถตอบ เห็นด้วยอย่างยิ่ง ค่อนข้างเห็นด้วย ค่อนข้างไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
a.	การกลั่นแกล้งเป็นสิ่งที่เหมาะสมและสามารถทำได้	1	2	3	4
b.	ในสังคมไทยการกลั่นแกล้งกลายเป็นสิ่งที่ปกติทางสังคม	1	2	3	4
c.	ผู้ที่กลั่นแกล้งผู้อื่นไม่ควรให้มียืนในสังคม	1	2	3	4
d.	การกระทำที่ไม่ตั้งใจไม่ถือว่าเป็นการกลั่นแกล้ง	1	2	3	4

ตอนที่ 3 พฤติกรรมเกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

ต่อไปจะสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมต่อการกลั่นแกล้งของท่าน

12. โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

		เคย	ไม่เคย
a.	ท่านเคยมีพฤติกรรมต่าง ๆ ที่ถือเป็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่านหรือไม่	1	2

ตอนที่ 4 ประสพการณ์เกี่ยวกับการกลั่นแกล้งภายในโรงเรียน

ต่อไปจะเป็นคำถามเกี่ยวกับประสพการณ์ของท่านที่มีต่อการกลั่นแกล้ง (Bullying)

13. ในรอบปีที่ผ่านมาท่านเคยเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งต่อทั้งตัวท่าน และเยาวชนในโรงเรียนของท่านรูปแบบใดบ้าง ท่านสามารถตอบ เคย หรือ ไม่เคย

		เคย	ไม่เคย
a.	การกลั่นแกล้งทางตรง	1	2
b.	การกลั่นแกล้งทางไซเบอร์	1	2

14. ที่ผ่านมา เมื่อท่านเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อท่านหรือเยาวชนในโรงเรียนของท่าน ใครเป็นผู้กระทำ ท่านสามารถตอบ ใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	เพื่อนนักเรียน	1	2
b.	นักเรียนรุ่นพี่	1	2
c.	นักเรียนรุ่นน้อง	1	2
d.	ผู้ปกครอง	1	2
e.	ครู/อาจารย์	1	2
f.	ผู้บริหารโรงเรียน (เช่น ผู้อำนวยการ)	1	2
g.	บุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียน	1	2
h.	อื่น ๆ	1	2

15. ที่ผ่านมาเมื่อท่านเคยเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางตรงต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่าน ท่านทำอย่างไร ท่านสามารถตอบใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	ไม่สนใจ	1	2
b.	ร่วมกลั่นแกล้ง	1	2
c.	เล่าให้เพื่อนฟัง	1	2
d.	ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	1	2
e.	เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	1	2
f.	แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ	1	2

16. เมื่อท่านเคยเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ทั้งต่อตัวของท่าน และเยาวชนในโรงเรียนของท่าน โปรดบอกว่าท่านเห็นที่ไหน ท่านสามารถตอบใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	Facebook	1	2
b.	Line	1	2
c.	Instagram	1	2
d.	Twitter	1	2
e.	Youtube	1	2
f.	Tiktok	1	2
g.	Clubhouse	1	2
h.	อื่น ๆ	1	2

17. ที่ผ่านมาเมื่อท่านเคยเห็นหรือได้ยินการกลั่นแกล้งทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่าน ท่านทำอะไร ท่านสามารถตอบใช่ หรือ ไม่ใช่

		ใช่	ไม่ใช่
a.	ไม่สนใจ	1	2
b.	ร่วมกลั่นแกล้ง	1	2
c.	ส่งต่อและเล่าให้เพื่อนฟัง	1	2
d.	ขอคำแนะนำจากเพื่อนและญาติ	1	2
e.	เข้าร่วมรณรงค์ต่อต้านการกระทำดังกล่าว	1	2
f.	แจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการ	1	2

18. โปรดตอบคำถามต่อไปนี้เมื่อท่านเคยเห็นหรือได้ยินพฤติกรรมการกลั่นแกล้งทั้งทางตรง และทางไซเบอร์ต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่านที่ไม่ใช่ท่าน

		เห็นอก เห็นใจ	สงสาร	เฉย ๆ	ไม่ชอบผู้ที่ ถูกรกระทำ	เกลียดชัง ผู้ถูกรกระทำ	ไม่เคยเห็น ไม่เคยได้ยิน
a.	ตอนนั้นท่านรู้สึกกับผู้ที่ถูกกลั่นแกล้งอย่างไร	1	2	3	4	5	6
		น้อยกว่า เดือนละครั้ง		เดือนละ 1 ครั้ง		สัปดาห์ละครั้ง	มากกว่า สัปดาห์ละ ครั้ง
b.	ท่านพบเห็นการกลั่นแกล้งต่อเยาวชนในโรงเรียนของท่านที่ ไม่ใช่ท่านบ่อยมากน้อยเพียงใด	1		2		3	4

19. โปรดตอบคำถามต่อไปนี้ เมื่อท่านเคยได้ยินหรือเห็นการกลั่นแกล้งทั้งทางตรง และทางไซเบอร์ที่ท่านเชื่อว่าตัวท่านเองถูกระทำ

		อยากล้างแค้น		โกรธ			เฉย ๆ	เสียใจ	มองโลก ในแง่ดี	ไม่เคย ถูกระทำ
a.	ตอนนั้นท่านรู้สึกอย่างไร	1		2			3	4	5	6
		วัฒนธรรม	ศาสนา	ฐานะทาง ครอบครัว	รูปร่าง หน้าตา	รสนิยม ทาง เพศ	ภาษา	การ กระทำที่ ผิดพลาด	อื่น ๆ	ไม่เคย ถูกระทำ
b.	อะไรที่ท่านเชื่อว่าทำให้ท่านถูกระทำ	1	2	3	4	5	6	7	8	9

20. โปรดตอบคำถามต่อไปนี้

		กังวลมาก	ค่อนข้างกังวล	เฉย ๆ	ไม่กังวลเลย
a.	ท่านมีความกังวลต่อการตกเป็นเหยื่อในการถูกลั่น แกล้งมากน้อยเพียง	1	2	3	4

ตอนที่ 5 แนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

ต่อไปจะเป็นคำถามเกี่ยวกับแนวทางในการป้องกันการกลั่นแกล้ง

21. ต่อไปจะสอบถามท่านเกี่ยวกับมาตรการการป้องกันการกลั่นแกล้งสำหรับโรงเรียนของท่าน

		เยาวชนร่วม ต่อต้าน	มีระเบียบควบคุม และตรวจสอบ	ให้ความรู้และ สร้างจิตสำนึก	ลงโทษ อย่างรุนแรง	ไม่ต้องทำ อะไรเลย
a.	ท่านคิดว่ามาตรการใดที่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของท่าน	1	2	3	4	5

22. โปรดแสดงความคิดเห็นว่าบุคคลหรือหน่วยงานใดควรมีบทบาทในการป้องกัน และแก้ไขปัญหาการกลั่นแกล้งในโรงเรียนของท่าน

		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	ค่อนข้าง เห็นด้วย	ค่อนข้างไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
a.	ผู้ปกครอง	1	2	3	4
b.	ครู/อาจารย์	1	2	3	4
c.	ผู้อำนวยการ	1	2	3	4
d.	กระทรวงศึกษาธิการ	1	2	3	4
e.	กระทรวงสาธารณสุข	1	2	3	4
f.	องค์กรสื่อ	1	2	3	4
g.	องค์กรพัฒนาเอกชน	1	2	3	4